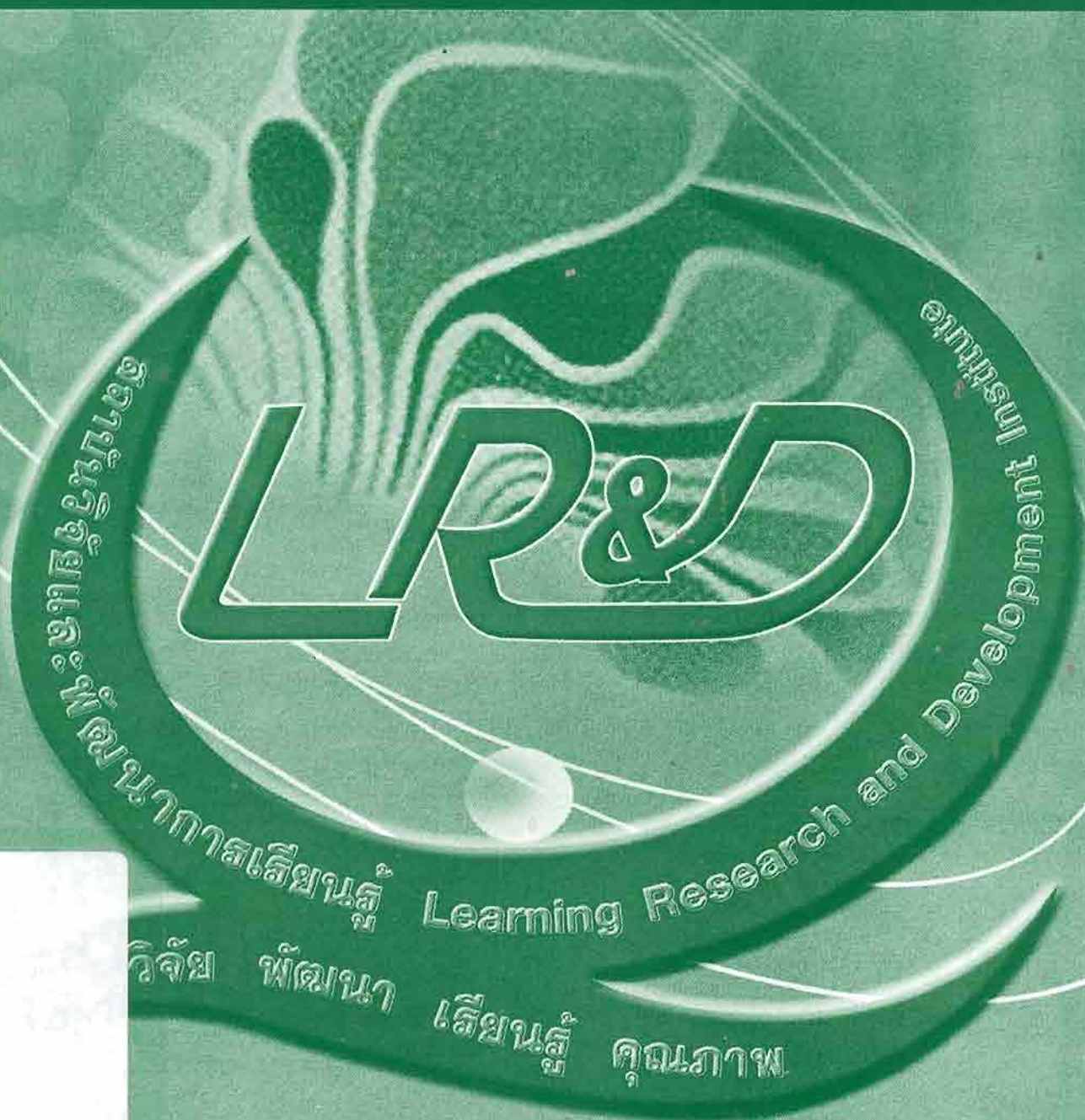

เรียนรู้...สู่คุณภาพสถานศึกษา

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

The Thailand Research Fund

TOPSTAR

System

Planning

Team

Thinking over

Assessment

and **R**eflection

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางกว้าง ๆ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอกภายใต้ระบบทศรัณ "การพัฒนาประสานการประเมิน" โดยคณะนักวิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา ในปี 2546 จำนวน 216 โรงเรียน และใช้ประกอบการประชุมปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและทีมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนต่างๆ ที่ร่วมโครงการในระยะต่อ ๆ มา รวมทั้งเป็นเอกสารหลักสำหรับนักวิจัยและเครือข่ายวิทยากร ในการทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานและกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพในโรงเรียนสู่การปฏิบัติจริง ตามกระบวนการทศรัณข้างต้น ไปสู่การประเมินตนเองอย่างสร้างสรรค์ของโรงเรียนให้ต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ตามที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายคาดหวัง และตอบสนองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้แล้ว คณะนักวิจัยยังคาดหวังว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประเด็นเริ่มต้นในเวทีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบคุณภาพและการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ของคณะครูในโรงเรียน รวมทั้งผู้รับผิดชอบในเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ประเมินจากภายนอก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต่อไป

คณะนักวิจัย

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้

พฤษภาคม 2548

สารบัญ

คำนำ

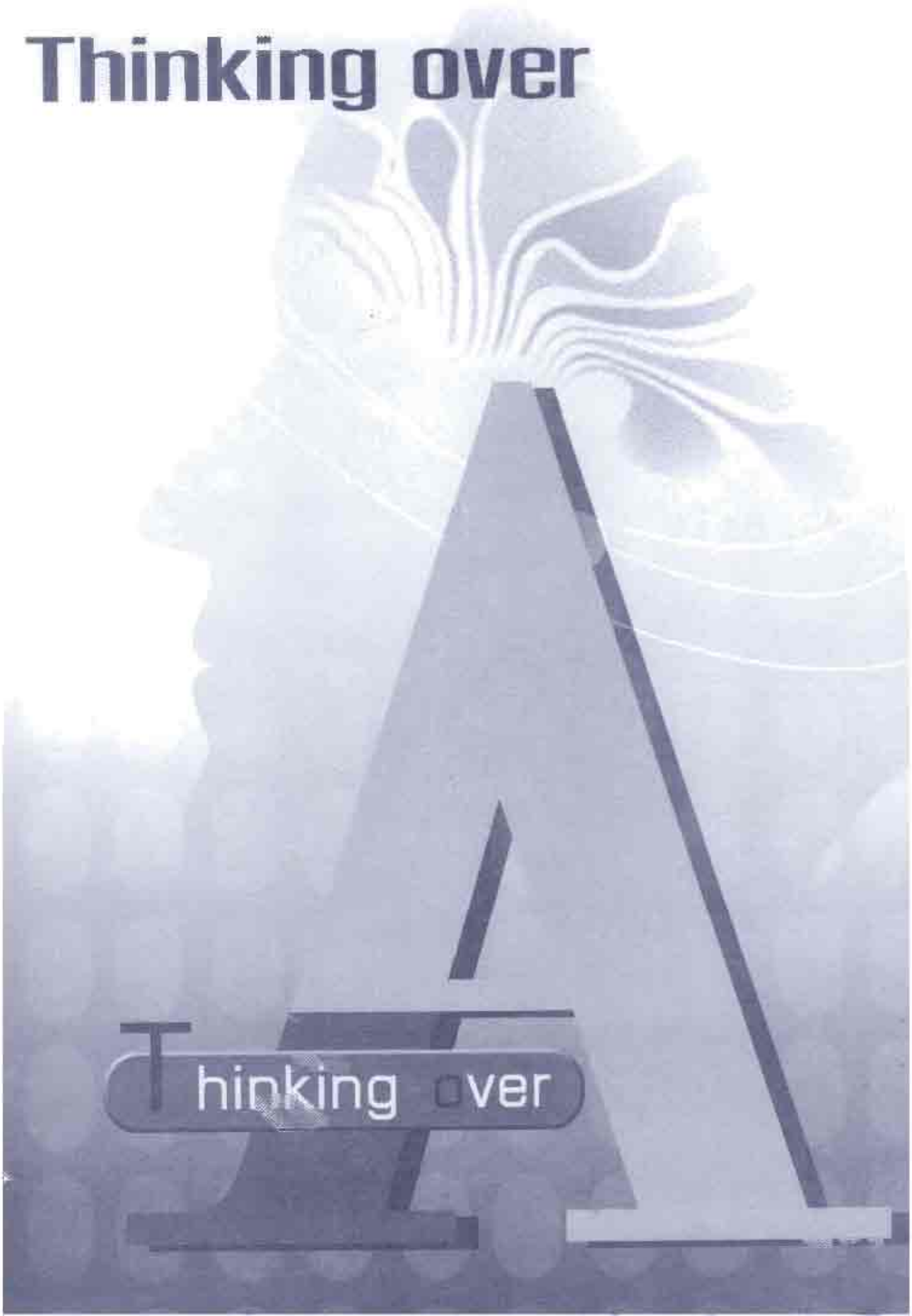
สารบัญ

กระบวนการทัศน์ของการพัฒนาคุณภาพ	3
-การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3
-การประกันคุณภาพการศึกษา	4
-แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียน	6
-การพัฒนาประสานการประเมิน	9
-เส้นทางสู่การประกันคุณภาพ	10
-ปัจจัยความสำเร็จในการประกันคุณภาพ	11
แผนยุทธศาสตร์	15
-การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเชิงระบบ	16
-ตัวอย่างการกำหนดยุทธศาสตร์เชิงระบบ	24
-มิติคุณภาพ	36
• การบริหารความเสี่ยง	37
• การประกันคุณภาพด้วยการบริหารระบบคุณภาพ	38
• การพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง	39
การบริหารระบบคุณภาพ	45
-การออกแบบระบบคุณภาพ	48
-วิธีการเขียน Flow Chart	50
-ตารางการออกแบบระบบ	52
-คำสำคัญในการออกแบบระบบ	54
-คุณภาพของระบบ	58
-ตัวอย่างการออกแบบระบบ	61
-การเขียนคู่มือระบบ	121
การจัดโครงสร้างและทีมพัฒนาคุณภาพ	125
-กระบวนการศึการทำงานเป็นทีม	126
-ทีมในโรงเรียน	127
-ทีมพัฒนาคุณภาพ	129
-ทักษะการทำงานเป็นทีม	130
-กระบวนการพัฒนาดำเนินงานในโรงเรียน	132
การประเมินทบทวน	137
-คำสำคัญ	137
-การประเมินทบทวน	138
-ระบบประเมินทบทวน	139

สารบัญ (ต่อ)

- การพิจารณาตัดสินการประเมินผลงาน	149
- เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับคุณภาพระบบ	150
ภาคผนวก	158
- เครื่องมือในการประเมินคุณภาพระบบ	159
- แบบประเมินจุดบ่งชี้วัด	167
คณะทำงาน	171
รายชื่อโรงเรียน โครงการพัฒนาเชิงระบบเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ และคุณภาพโรงเรียน	176

Thinking over

Thinking over

กระบวนการทัศน์ของการประกันคุณภาพ

กระบวนการทัศน์ของการประกันคุณภาพ

- การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- การประกันคุณภาพการศึกษา
- แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียน
- การพัฒนาประสานกับการประเมิน
- เส้นทางสู่การประกันคุณภาพ
- ปัจจัยความสำเร็จในการประกันคุณภาพ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในปัจจุบัน เพราะประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่ได้ทุ่มเทงบประมาณด้านการศึกษา ณ UNDP ซึ่งเป็นหน่วยงานของสหประชาชาติ ที่ดูแลเรื่องการศึกษา จัดจัดประเทศไทยเป็น 1 ใน 3 ของประเทศกลุ่มแรก ที่ได้ลงทุนด้านการศึกษามากที่สุด แต่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็น 1 ใน 3 ของประเทศกลุ่มท้าย ซึ่งมีเพียงไม่กี่ประเทศที่การลงทุนกับผลนั้นอยู่ตรงกันข้าม ลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดการเรียกร้องต้องการมากที่จะให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ

ในมิติคุณภาพที่เป็นที่รับรู้และยอมรับกันนั้น คำว่า "คุณภาพ" หมายถึง ผลงานที่ได้มาตรฐาน คุณค่าที่เหมาะสมกับความต้องการ กระบวนการผลิตตามระบบควบคุมคุณภาพ ความคงทนถาวรในการใช้งานของผลงาน ตลอดจนความน่าเชื่อถือต่อการยอมรับในชื่อเสียง

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ได้ให้ความหมาย "คุณภาพ" เป็น 3 มิติ คือ

1. ความต้องการและความคาดหวัง (Need and Expectation) คุณภาพคือ การตอบสนองความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของผู้รับผลงาน
2. คุณภาพที่ดีต้องมี กับคุณภาพที่ประทับใจ (Must-be Quality and Attractive Quality) ตัวอย่างคุณภาพที่ดีต้องมี เช่น การทำคลอดตามและสุขภาพคงปลอดภัย ส่วนคุณภาพที่ประทับใจ เช่น เรามีสามารถอยู่กับภรรยาและตลอด เป็นต้น
3. คุณภาพคือ การปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือมาตรฐานวิชาชีพ

คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมปัจจุบัน

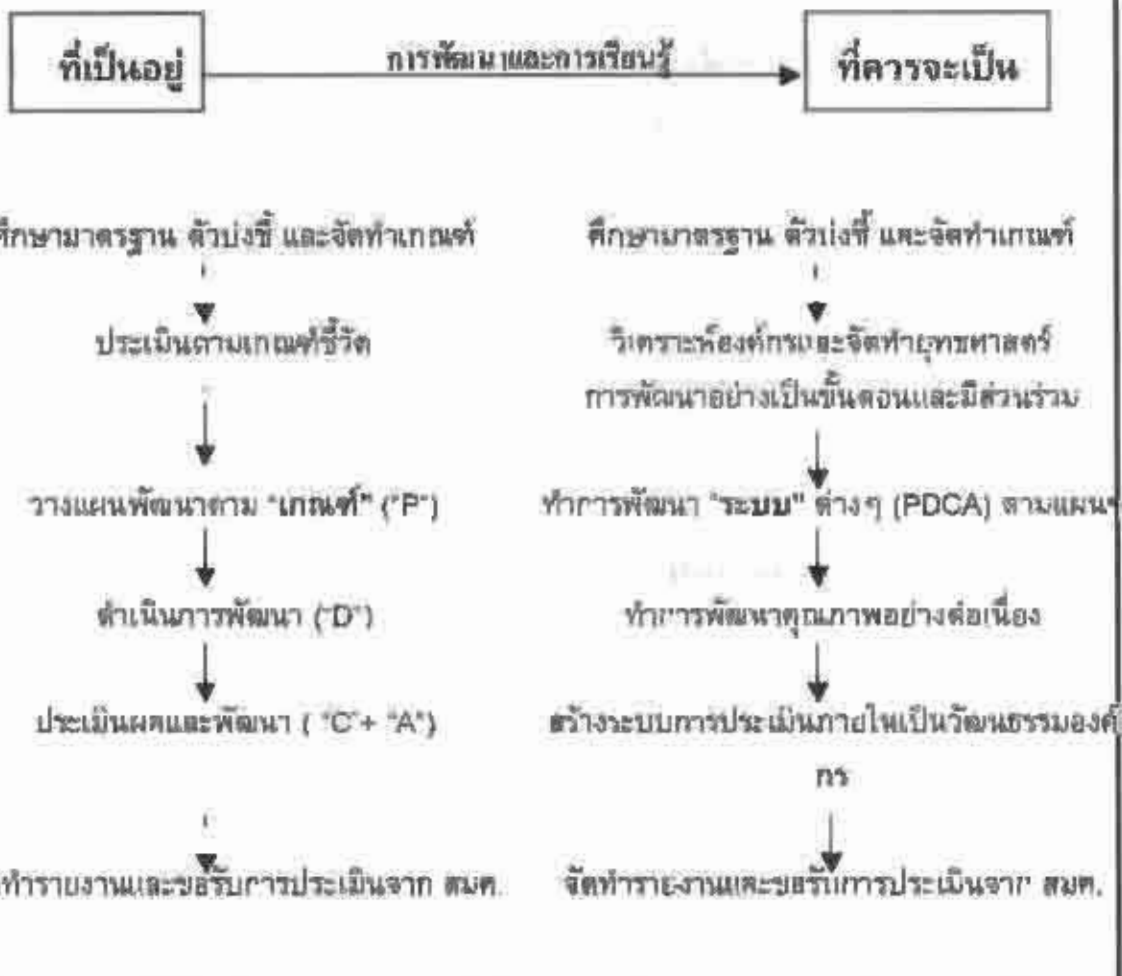
เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ “คน” โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต นอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของคนโดยตรงแล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่เพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะ: รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ นั่นคือจะต้องให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพไว้ในมาตรา 48 โดยให้สถานศึกษาปฏิบัติ ดังนี้

“ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยสู่สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”

การประกันคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาในขอบเขตจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นประเมินจากภายนอก ตามข้อก้าหนดของกฎหมายเพื่อยืนยันสภาพจริง และเป็นการกระตุ้น ตลอดจนส่งเสริมการประกันคุณภาพในสถานศึกษาเอง เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และความคาดหวังของสังคม ซึ่งปัญหาที่พบคือ สถานศึกษาลำบากใหญ่ กับการ ในลักษณะที่ให้น้ำหนักการประเมินมากกว่าการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบให้เกิดความยั่งยืน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เป็นอยู่ มีข้อเสียเกิดขึ้นอย่างน้อย 3 ประการที่สำคัญ คือ

- (1) แนวโน้มจะเกิดการประเมินคุณภาพเป็นจุดหลัก โดยประเมินคุณภาพแบบแยกส่วน คือแยกไปตามรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้งที่หลายมาตรฐานอาจต้องทำงานร่วมกันในงานเดียวกัน หรือระบบเดียวกัน
- (2) การพัฒนาคุณภาพในลักษณะขาดความต่อเนื่องว่าสถานศึกษาจะพัฒนาหรือปรับปรุงตัวเองที่ระบบใด ขณะรอการประเมินรอบใหม่ และ
- (3) การประกันคุณภาพมิได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการที่ทำให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

สิ่งที่ควรจะเป็น คือการเปลี่ยนวิธีคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเสียใหม่ โดยไม่ต้องแยกส่วน ไม่จัดทำตามรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งมีสิ่งที่ควรทำอยู่ 3 ประการ คือ

(1) ให้ระบบเป็นตัวตั้ง โดยมาตรฐานและตัวบ่งชี้จะต้องจัดเป็นกลุ่มตามระบบสำคัญๆ ให้ระบบเป็นตัวตั้งในการประกันคุณภาพภายในและระบบเป็นตัวตั้งการประเมินคุณภาพภายนอก

(2) การที่สถานศึกษาจะพัฒนาโดยใช้ระบบเป็นตัวตั้งจะต้องอาศัยระยะเวลาและต้องอาศัยการสนับสนุนขององค์กร มีผู้นำและมียุทธศาสตร์ที่ดี ถ้าเกิดยุทธศาสตร์ที่ดีในการพัฒนาสถานศึกษาและหรือไม่สามารถนำมาใช้งานได้จริง ย่อมที่จะประสบความสำเร็จได้ยาก

(3) การประกันคุณภาพเริ่มต้นเกิดขึ้นจากความมุ่งมั่นของครู อาจารย์ทุกคน ก่อนที่จะพูดถึงการมีส่วนร่วมที่กว้างกว่า เช่น การมีส่วนร่วมของนักเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของชุมชน อันดับแรกที่ต้องพูดถึง คือ การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนเอง

แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียน

ความหมายของคำว่า "ระบบ" ที่มักได้ยินบ่อยๆ คือ Input, Process, Output และ Context ซึ่งมักใช้วางระบบขององค์กร แต่ระบบยังหมายถึงระบบงาน (function) ต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งจะจัดว่าเป็นระบบก็ต่อเมื่อมี 3 องค์ประกอบ คือ มี ปัจจัยนำเข้า (input) มีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (transformation) และผลผลิต (output)

แนวคิดเชิงระบบ

1. ท้ององค์กรหลายระบบ

องค์กรประกอบด้วยหลายระบบที่ปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อเป้าหมายขององค์กร

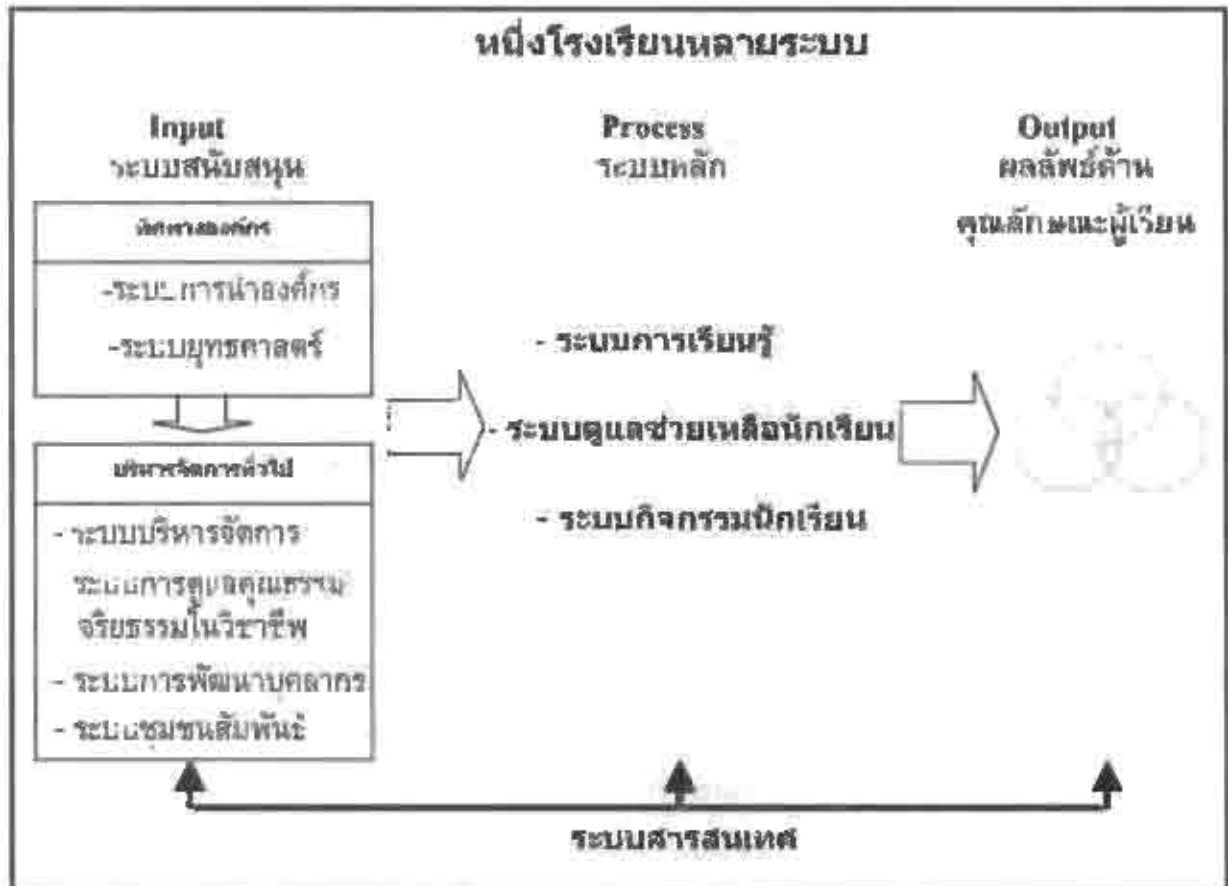
2. ระบบที่ดี = ระบบคุณภาพ

แต่ละระบบจะมีกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ระบบคุณภาพช่วยวางระบบให้ดำเนินการอย่างมีคุณภาพสม่ำเสมอ (ผลิตซ้ำคุณภาพ) เมื่อทำครบวงจร คือ ทำตามระบบ ประเมินระบบ และปรับปรุงระบบ ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อมูลย้อนกลับของระบบนำไปสู่การปรับปรุง-แก้ไขจริง

ระบบที่ดีจะมีข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งให้ข้อมูลย้อนกลับก็นำไปสู่การปรับปรุงระบบ

ความคิดเชิงระบบข้างต้น นำไปสู่งานวิจัยพัฒนาของสถาบันฯ ที่ผลการดำเนินงานพบว่างานทั้งหลายในโรงเรียนสามารถจัดกลุ่มเป็นระบบย่อย ๆ ได้ 10 ระบบ ซึ่งสถานศึกษาเล็กหรือใหญ่อาจจะมีการจัดระบบแตกต่างกันในรายละเอียด แต่จะมีภาพรวมคล้ายกันดังในแผนภาพต่อไปนี้

จะเห็นว่ามีการแบ่งประเภทเป็นระบบหลัก และระบบสนับสนุน ระบบหลัก คือ ระบบที่ทำให้เกิดผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ในที่นี้คือโรงเรียนคาดหวังว่าจะผลิตนักเรียนตามมาตรฐานด้านผลผลิต 12 มาตรฐานของ สมศ. และ 12 องค์ประกอบ ของสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งผลผลิตเหล่านี้เกิดจาก 3 ระบบหลัก คือ

(1) ระบบเรียนรู้ หรือ ระบบการเรียนการสอนให้เด็กมีความรู้ เจตคติ และทักษะ ใน 8 กลุ่มสาระ แต่ระบบนี้ระบบเดียวไม่เพียงพอที่ทำให้เรามีคุณภาพตาม 12 มาตรฐานของ สมศ. ต้องอาศัยอีก 2 ระบบสำคัญที่ตอบสนองความแตกต่างของเด็กแต่ละคนที่มีคามประพฤติและมีรากฐานครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ (2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่จะทำให้เรารู้จักเด็กเป็นรายบุคคล และให้การช่วยเหลือและพัฒนาเด็กไปตามความต้องการของเด็กแต่ละบุคคลโดยครูที่ปรึกษา ถ้ามี

ปัญหาจะส่งต่อครูปกครอง ครูแนะแนว นี่ถือว่าเป็นระบบใหญ่ที่สำคัญและถือว่าเป็น ระบบหลัก ระบบที่สอง และ (3) ระบบกิจกรรมนักเรียน เป็นระบบที่ตอบสนองต่อพหุปัญญา (Multiple intelligence) คือ เด็กแต่ละคนมีความสามารถที่หลากหลาย บ่อมไม่สามารถที่จะตอบสนองได้ โดยการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระเท่านั้น เพราะฉะนั้นระบบกิจกรรมนักเรียนจะตอบสนองให้นักเรียนพัฒนาพหุปัญญาได้ไปตามความสนใจของแต่ละคน รวมทั้งตอบสนองความต้องการของชุมชนด้วย

ส่วนระบบสนับสนุนนั้นจะเห็นได้ว่า แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กิตทางองค์กร ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการทั่วไป และ ส่วนที่ 3 ระบบที่เชื่อมโยงทุกระบบในโรงเรียนเข้าด้วยกัน

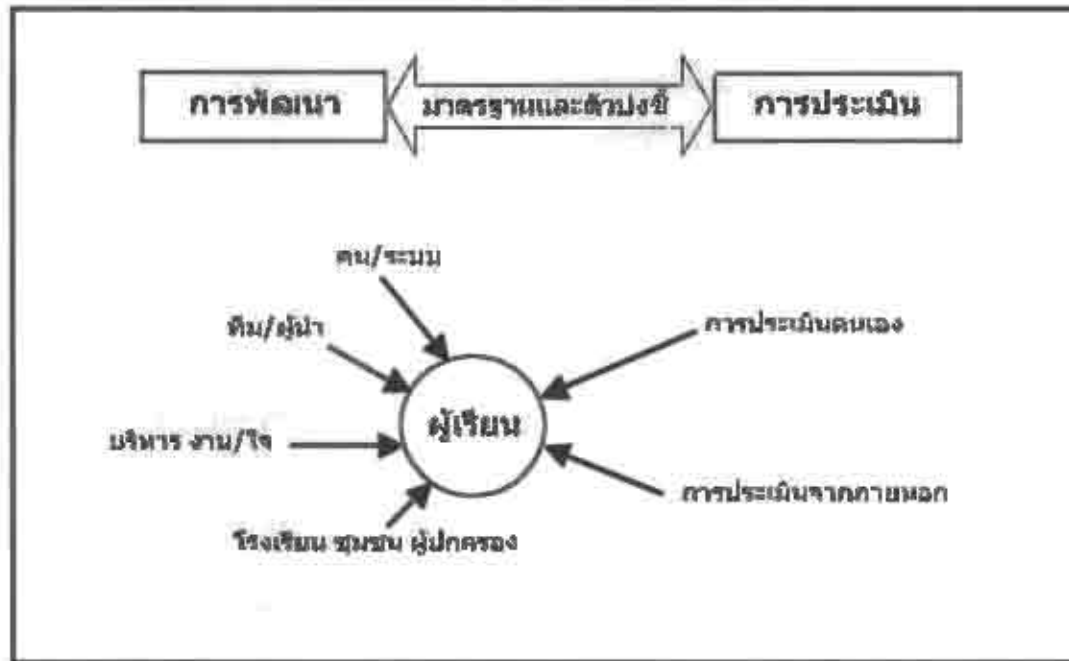
ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยการนำองค์กรและยุทธศาสตร์องค์กร โรงเรียนหลายโรงเรียนที่ทำโครงการแล้วอาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เริ่มตั้งอาจจะเกิดปัญหา คือ การนำของผู้บริหาร และผู้บริหารโรงเรียน แล้วยุทธศาสตร์โรงเรียนไม่มีความมั่นคงเพียงพอจะทำให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาคุณภาพได้

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการซึ่งแบ่งเป็น 4 ระบบย่อย 1) ระบบบริหารทั่วไปคือ ดูแลเรื่องเงิน คน ของ สถานที่ และสื่อ 2) ระบบการดูแลคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพ การศึกษานั้นเป็นการผลิตสิ่งที่สำคัญ คือ มนุษย์ให้เขาเป็นบุคคลที่มีคุณค่าแกสังคม เรื่องนี้ต้องมีระบบในการให้ผู้ที่ทำการบริหาร และผู้ที่ทำการจัดการเรียนการสอนคงให้ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพให้เต็มที่ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ เช่น แพทย์ เป็นต้น 3) เราต้องมีระบบการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากโรงเรียนอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพจะทำให้ ระบบประสบความสำเร็จได้ และ 4) ระบบชุมชนสัมพันธ์ที่จะให้โรงเรียนสามารถดึงความร่วมมือผู้ปกครองชุมชนตลอดจนศิษย์เก่าได้

ส่วนที่ 3 ระบบสารสนเทศ เป็นระบบที่จะเชื่อมโยงทุกระบบเข้าด้วยกันว่าเราอยู่ตรงไหนของการพัฒนา ปัญหาเราคืออะไร และเราจะพัฒนาอะไรต่อไป โรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่ดีจะมีคำตอบเหล่านี้อยู่ในโรงเรียน

เพราะฉะนั้นแนวคิดเชิงระบบกล่าวในที่นี้หมายความว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพต้องดีทุกระบบ การประเมินเพื่อรองรับจึงเป็น All all none กล่าวคือ โรงเรียนต้องมีระบบคุณภาพที่ดีทุกระบบ ไม่มีบกพร่อง เพราะแนวคิดเชิงระบบนั้น ถ้าระบบใดระบบหนึ่งมีปัญหาอาจจะส่งผลให้ระบบและคุณภาพของโรงเรียนนั้นเกิดปัญหาได้

การพัฒนาประสานการประเมิน

การประกันคุณภาพที่ควรจะเป็นนั้น ควรเน้น “การพัฒนาประสานการประเมิน” ซึ่งประสานด้วยสิ่งเดียวกันก็คือ มาตรฐานและตัวบ่งชี้

การพัฒนา

คนกับระบบ

การพัฒนาคุณภาพคือการปรับปรุงคุณภาพงาน การปรับปรุงระบบงาน ซึ่งต้องอาศัยคนจึงต้องมีการเตรียมคนไว้พร้อม และมีศักยภาพที่จะมาร่วม กันปรับปรุงระบบงาน

ทีมกับผู้นำ

แต่ละคนควรมีบทบาทในการทำงานร่วมกัน และมีศักยภาพในการทำตามบทบาทของตนเอง

บริหารงาน/ใจ

การบริหารจัดการในโรงเรียนนั้น มิใช่มุ่งให้เกิดผลงานเพียงอย่างเดียว แต่ต้องได้การร่วมระร่วมใจ และความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของงานนั้นด้วย

โรงเรียน/ชุมชน ผู้ปกครอง

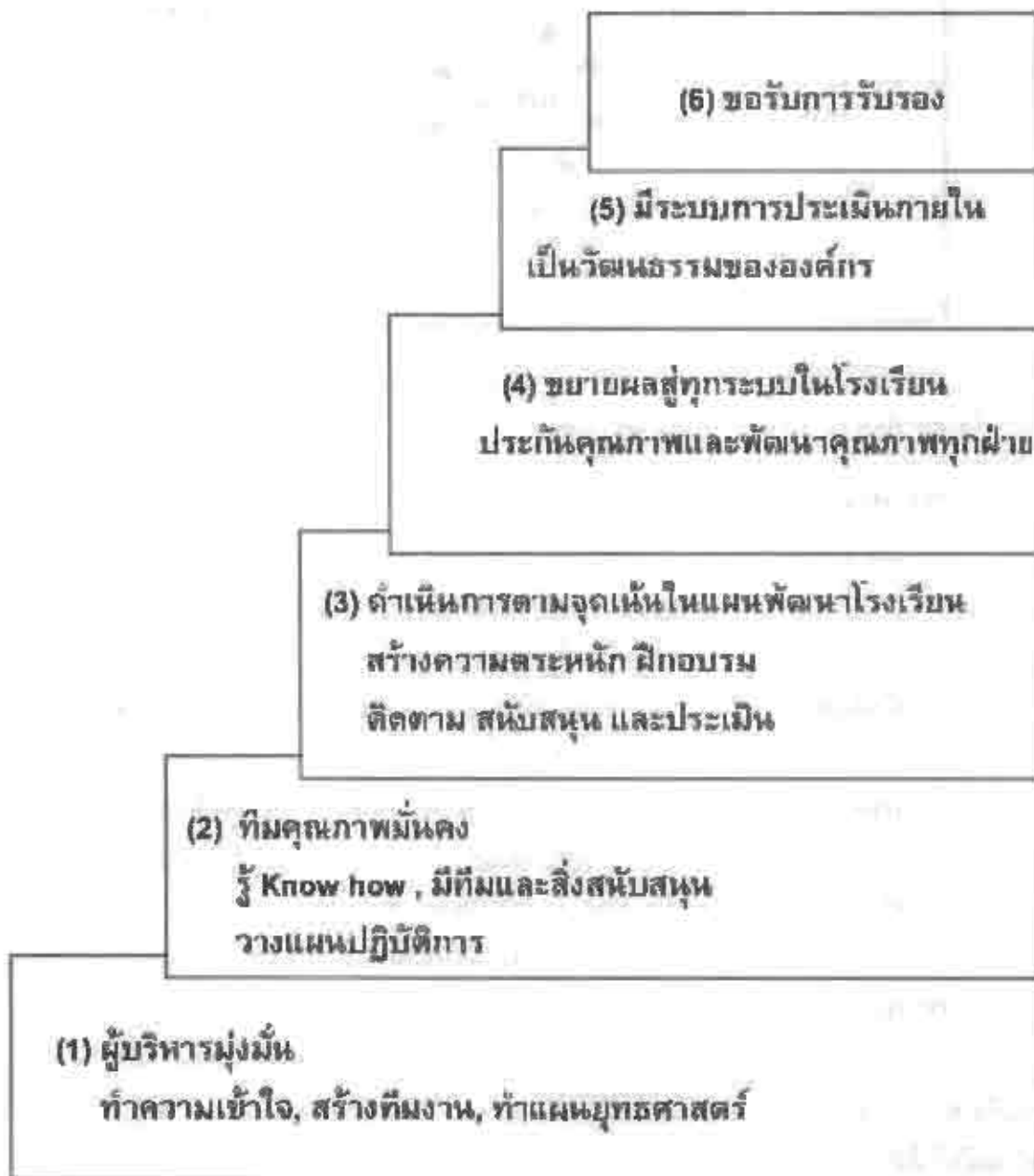
การดำเนินการของโรงเรียน ควรได้รับการเห็นดีเห็นงาม การร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนด้วย

การประเมิน

การประเมินตนเอง และ การประเมินจากภายนอก นั้น แท้ที่จริงคือเรื่องเดียวกัน นั่นคือ การส่งเสริมสะท้อนการทำงานของตนเอง และการให้ผู้อื่นช่วยส่งเสริม เพื่อเป็นการประกันความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เส้นทางสู่การประกันคุณภาพ (Road map)

เส้นทางสู่ การประกันคุณภาพสถานศึกษานั้น มีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน ดังแผนภาพต่อไปนี้ เมื่อจะเริ่มดำเนินการประกันคุณภาพ ผู้บริหารและครูทุกคนจะต้องมองภาพตลอดแนว ตั้งแต่มีความมุ่งมั่น สร้างทีม ทำแผนฯ ... ไปจนถึงการมีระบบประเมินภายในอย่างเป็นวัฒนธรรมขององค์กร นำไปสู่ขอรับการรับรองจาก สมศ. ในที่สุด

ปัจจัยความสำเร็จในการประกันคุณภาพ

ปัจจัยความสำเร็จในการประกันคุณภาพ	
คน	ภาวะผู้นำ (leadership) ทัศนคติและทักษะ (attitude and skills) ทีมงาน (teamwork)
ระบบ	คู่มือระบบ (manual) ระบบคุณภาพ (QA system) ขอบข่ายความรับผิดชอบ (responsibility)
การจัดการ	การสื่อสาร (communication) การกำกับติดตาม (controlling) ความร่วมมือ (cooperative)

ในการประกันคุณภาพ มีปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

คน

ภาวะผู้นำ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนและประสานให้ครูมีการทำงานเป็นทีม และสร้างภาวะผู้นำในงานหรือตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดกับครูด้วย

ทัศนคติและทักษะ การสร้างทัศนคติและความเข้าใจการประกันคุณภาพการศึกษากับทีมงานว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะพัฒนาคุณภาพการทำงาน โรงเรียน และผู้เรียน โดยไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระ แต่เป็นงานในหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ทำงานเป็นทีม ภาระงานของสถานศึกษามียุ่หลายงานที่มีความเชื่อมโยงกันหลายระบบย่อย เช่นระบบการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนต้องกำหนดทีมผู้รับผิดชอบระบบย่อยเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายวางแผนการทำงาน ออกแบบการประเมิน แล้วช่วยกันทำ และพัฒนาปรับปรุงระบบให้ดีขึ้น โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรึกษาหารือ ฟังพินิจซึ่งกันและกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าทำได้จะส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีความเข้มแข็ง

ระบบ

คู่มือระบบ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีคู่มือระบบที่มีขั้นตอน วิธีการมาตรฐาน และวิธีบันทึกที่ชัดเจน โดยคู่มือระบบนี้ต้องเขียนขึ้นโดยการมีส่วนร่วม และคนในโรงเรียนเห็นพ้องต้องกันที่จะทำตามระบบนี้

ระบบคุณภาพ ในการทำงานให้สำเร็จรวดเร็ว เรียบร้อยจะต้องมีระบบที่ติดตั้งที่เขียนไว้ในคู่มือระบบแล้ว โรงเรียนยังจะต้องดำเนินการให้ครบวงจร ของระบบคุณภาพ คือวางแผน ทำตามระบบ ประเมินระบบ และปรับปรุงระบบ จึงจะเป็นหลักประกันได้ว่าผลงานที่เกิดขึ้นมีคุณภาพ

ขอบข่ายความรับผิดชอบ ระบบที่ดีต้องกำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบของแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน เพราะโรงเรียนมีหลายระบบ แต่ละระบบจะมีขอบข่ายที่เหลื่อมกัน ดังนั้นต้องกำหนดขอบข่ายของแต่ละระบบให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนเมื่อลงมือปฏิบัติ

การจัดการ

การสื่อสาร หัวใจสำคัญของการจัดการระบบการประกันคุณภาพ ก็คือ การสื่อสารให้ทุกคนในโรงเรียนเข้าใจตรงกัน และเป็นการสื่อสารเชิงบวกที่เสริมสร้างพลังร่วมในการทำงานตามระบบ และกระตุ้นให้มีการเรียนรู้ตลอดเวลา

การกำกับติดตาม การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในจำเป็นต้องมีการวางแผน และการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อรายงานความก้าวหน้างานที่ทำไปแล้วและช่วยกันพัฒนางานที่จะทำต่อไป

ความร่วมมือของทุกคน ในการประกันคุณภาพให้ประสบความสำเร็จนั้นความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนากระบวนการในโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนเป็นเจ้าของระบบ ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

Planning

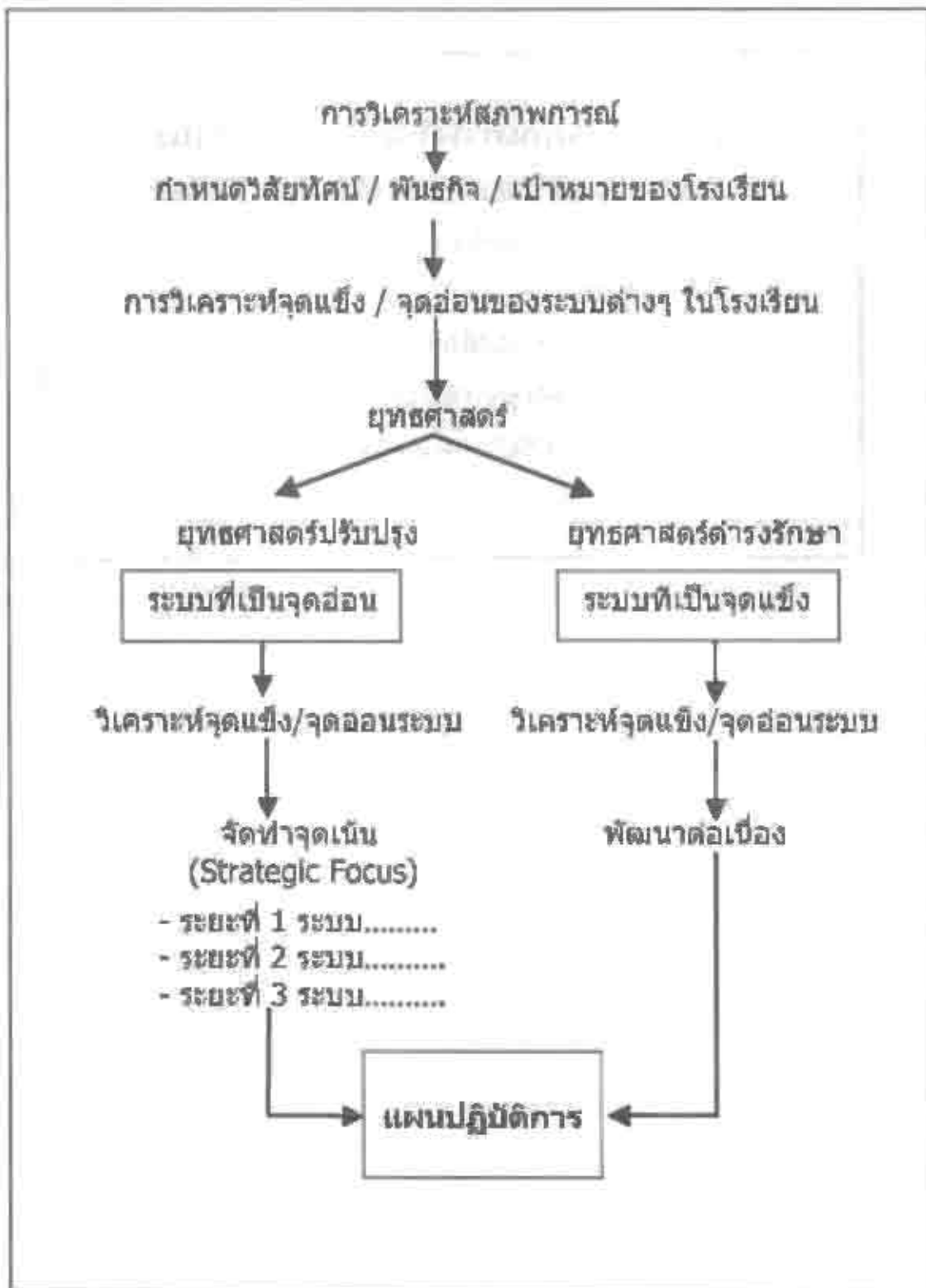

P
lanning

แผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเชิงระบบ

- การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเชิงระบบ
- ตัวอย่างการกำหนดยุทธศาสตร์เชิงระบบ
- มิติคคุณภาพ
 - 1) การบริหารความเสี่ยง
 - 2) การประกันคุณภาพด้วยการบริหารระบบคุณภาพ
 - 3) การพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเชิงระบบ

การวางแผนพัฒนายุทธศาสตร์ (Strategic Planning) เป็นกระบวนการที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันคิดตัดสินใจเพื่อกำหนด สภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพการณ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของระบบต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งมีกระบวนการทำงานดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพการณ์

การวิเคราะห์ควรวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ สภาพการณ์ทั่วไป และสภาพการณ์เฉพาะ

สภาพการณ์ทั่วไป เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ที่มีผลหรือจะมีผลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียน เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล ความคาดหวังของสังคมต่อคุณลักษณะนักเรียน ทิศทางการปฏิรูปการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎหมายระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน รวมทั้งจะแสวงหาเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจการเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

สภาพการณ์เฉพาะโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนจะต้องศึกษาสภาพบริบทชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ว่ามีสภาพอย่างไรทั้งด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี หรือการประกอบอาชีพ ชุมชนมีปัญหาอะไรบ้าง รวมทั้งความต้องการหรือความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนเป็นอย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้ โรงเรียนต้องวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ภายในโรงเรียนว่าอยู่ ณ จุดใด ซึ่งอาจใช้วิธีเทียบเคียงกับโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน ทั้งในด้านการจัดหลักสูตร สถานศึกษา การวัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ ได้แก่ ด้านผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนปัญหาพฤติกรรม หรือคุณลักษณะอื่นๆ

อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์สภาพการณ์นั้น ต้องอาศัยข้อมูลหรือพื้นฐานเชิงประจักษ์เป็นตัวบ่งบอกสภาพการณ์ ดังนั้นจึงต้องหลีกเลี่ยงการใช้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวตัดสินสภาพการณ์

2) การจัดวางทิศทางของโรงเรียน

การจัดวางทิศทางของโรงเรียนเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันตั้งเป้าหมาย ความมุ่งหวังที่จะพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ โดยร่วมกันระดมพลังปัญญา และแรงบันดาลใจ สร้างภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โดยร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นสิ่งที่แสดงถึง จุดมุ่งหวังที่ต้องการไปให้ถึง ความตั้งใจ ความมุ่งมั่นหรือสิ่งที่คิดว่าจะเป็นในอนาคต โดยมองจากสภาพการณ์ที่แท้จริงทั้งจากภายใน และภายนอก โดยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งการกำหนดวิสัยทัศน์ จะเป็นการตอบคำถาม “What to be” และ ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความสอดคล้องกับแนวโน้มในอนาคต เป็นภาพเชิงบวกที่สะท้อนความเป็นเลิศขององค์กร ต้องท้าทายความสามารถของสมาชิกทุกคนในโรงเรียน และคำนึงถึงผู้รับบริการ (นักเรียน) เป็นสำคัญ

พันธกิจ (Mission) เป็นแนวทางที่องค์กรจะดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ที่กำหนด และควรแสดงถึงค่านิยม จุดมุ่งหมายหลักขององค์กร ตลอดจนขอบเขตการปฏิบัติงานขององค์กร ส่วนการกำหนดพันธกิจจะเป็นการตอบของคำถาม “What to do” และ องค์ประกอบของข้อความ พันธกิจ ควรครอบคลุมสาระสำคัญ ของลักษณะของผลผลิตและบริการ ผู้รับผลประโยชน์ และรับบริการโดยตรงจากการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียน ความเชื่อ ค่านิยมพื้นฐานในการดำเนินงานของบุคลากร และหลักการพื้นฐานของโรงเรียน

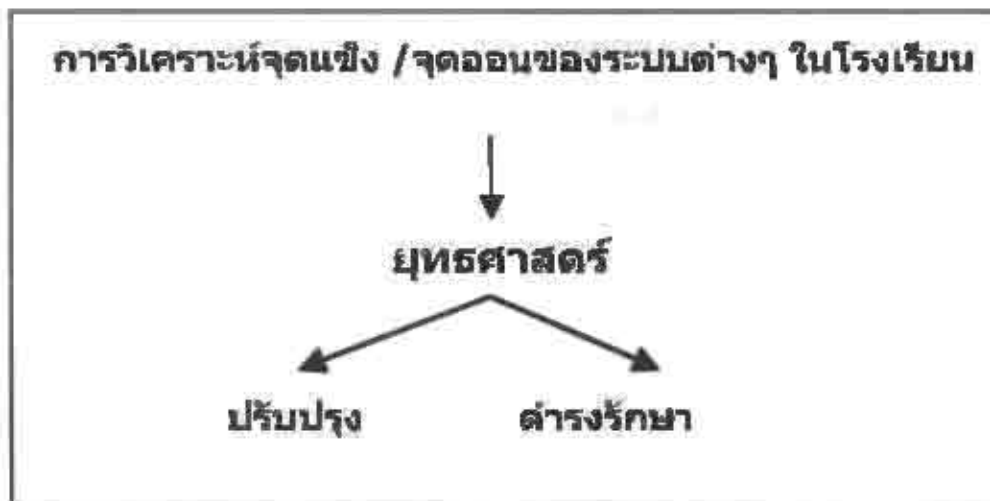
เป้าหมาย (Goal) เป็นความคาดหวังที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นโดยสอดคล้อง กับ พันธกิจและวิสัยทัศน์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ

เป้าหมายของโรงเรียนมีอยู่ 2 ส่วน คือ

- 1) **เป้าหมายทั่วไป (General Goals)** คือ เป้าหมายในการจัดการศึกษาซึ่งมุ่งเน้น ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินภายนอก
- 2) **เป้าหมายเฉพาะ (Specific Goals)** คือ เป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองความคาดหวังของชุมชนและท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ลักษณะของเป้าหมายที่ดี ต้องไม่เป็นนามธรรม ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย สะท้อนต่อการมอบหมายกระจายงานความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรและกำลังงาน สามารถจัดการแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ ได้หลายเรื่องในคราวเดียวกัน ไม่ใช่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า

การวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ ในโรงเรียน

การวิเคราะห์จุดแข็ง / จุดอ่อนของระบบต่าง ๆ ในโรงเรียน

โรงเรียนต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในภาพรวมของโรงเรียน โดยวิเคราะห์ระบบหลักและระบบสนับสนุนต่าง ๆ ของโรงเรียนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สัมพันธ์กับระบบนั้นๆ โดยแยกวิเคราะห์ตามปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาระบบในด้านคน ระบบ และการจัดการ และจุดอ่อน / จุดแข็งของผลผลิตด้านผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในส่วนที่เป็นจุดแข็งจะดำรงรักษาให้คงอยู่ได้ อย่างไร ส่วนที่เป็นจุดอ่อนจะต้องปรับปรุงให้ได้มาตรฐานด้วยวิธีการใด ส่วนที่เป็นปัจจัยภายนอก ได้แก่ สิ่งที่ชุมชนต้องการ หรือสิ่งที่เป็นโอกาสที่จะพัฒนามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร วิธีการใดที่จะชนะอุปสรรคต่างๆ ได้

การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนจะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน ดังนี้

จุดอ่อนของโรงเรียน	----->	ยุทธศาสตร์ปรับปรุง
จุดแข็งของโรงเรียน	----->	ยุทธศาสตร์ดำรงรักษา

ตารางวิเคราะห์ จุดแข็ง – จุดอ่อน ของระบบ.....
โรงเรียน.....

รายการ	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
	เป็น จุดแข็ง	เป็น จุดอ่อน	
1. มาตรฐาน / ข้อกำหนด			
... 1			
... 2			
... 3			
... 4			
... 5			
... 6			
รวม			
2. การวางระบบ			
3. การบริหารระบบคุณภาพครบวงจร PDCA			
สรุป (เป็นจุดอ่อนหรือจุดแข็ง)			

หมายเหตุ ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในผลการวิเคราะห์ และบันทึกข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

- เมื่อวิเคราะห์ว่าเป็นจุดแข็งให้ระบุตัวชี้วัดความสำเร็จ
- เมื่อวิเคราะห์ว่าเป็นจุดอ่อนให้ระบุปัญหาและแนวทางการพัฒนา

การกำหนดยุทธศาสตร์

จากแนวคิดที่ว่าสิ่งใดที่มีการปฏิบัติอยู่แล้วให้คงสภาพหรือดำรงรักษาสิ่งที่ดีๆ เหล่านั้นไว้ และหากสิ่งใดที่ยังไม่ได้คุณภาพหรือเป็นจุดอ่อนของการดำเนินงานให้ปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสามารถทำได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ปรับปรุง คือ การนำระบบแต่ละระบบที่วิเคราะห์ในภาพรวมของโรงเรียนแล้ว พบว่าเป็นจุดอ่อน มาเป็นยุทธศาสตร์ปรับปรุงโดยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนภายในระบบนั้นอีกครั้ง แล้วกำหนดเป็นจุดเน้นที่จะดำเนินการ และจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการกิจกรรมคุณภาพที่ใช้ก็ถึงการประกันคุณภาพระบบ (QA) ในกรณีที่มิใช่ระบบเป็นจุดอ่อนหลายระบบ ต้องมีการพิจารณาร่วมกัน ก่อนที่จะเริ่มวางจุดเน้นที่ระบบใดก่อนหลัง

จุดเน้นเป็นการวางลำดับความสำคัญการพัฒนาระบบในระยะหนึ่งๆ เช่น ใน 1 ภาคเรียน ควรมีจุดเน้นที่ระบบสำคัญๆ เพียงระบบเดียว เพราะครูคนหนึ่งรับผิดชอบหลายระบบ หากปรับปรุงไปพร้อม ๆ กัน จะเป็นการระดมลดการให้ความสำคัญ ยิ่งกว่านั้นการมีจุดเน้นยังเป็นการเพิ่มความเข้มข้นในการเรียนรู้ ขององค์กร เพื่อให้ คนและระบบ บรรลุมาตรฐาน เช่น มีการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกัลยาณมิตรวิเทศอย่างต่อเนื่องในช่วงที่เป็นจุดเน้นของระบบนั้นๆ

ยุทธศาสตร์ดำรงรักษา คือ การนำเอาระบบแต่ละระบบที่วิเคราะห์ในภาพรวมของโรงเรียน แล้วพบว่าเป็นจุดแข็ง มาเป็นยุทธศาสตร์ดำรงรักษา โดยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนภายในระบบนั้นอีกครั้ง แล้วกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อทำการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมคุณภาพที่ใช้ ก็คือ การพัฒนาคุณภาพของระบบนั้นอย่างต่อเนื่อง (CQI)

การกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน.....

จุดเน้น	ยุทธศาสตร์ปรับปรุง		ยุทธศาสตร์ดำรงรักษา	
	ระบบหลัก	ระบบสนับสนุน ที่จะดำเนินการ ควบคู่ระบบหลัก	ระบบหลัก	ระบบสนับสนุน ที่จะดำเนินการ ควบคู่ระบบหลัก
ปีการศึกษา..... ภาคเรียนที่.....	ระบบที่...I.....	ระบบ... 1..... ระบบ... 2..... ระบบ... 3.....		
ปีการศึกษา..... ภาคเรียนที่.....	ระบบที่...II.....	ระบบ... 4..... ระบบ... 5.....	ระบบที่...I.....	ระบบ... 1..... ระบบ... 2..... ระบบ... 3.....
ปีการศึกษา..... ภาคเรียนที่.....	ระบบที่...III.....	ระบบ... 6.....	ระบบที่...I..... ระบบที่...II.....	ระบบ... 1..... ระบบ... 2..... ระบบ... 3..... ระบบ... 4..... ระบบ... 5.....
ปีการศึกษา..... ภาคเรียนที่.....			ทุกระบบ	ทุกระบบ

แผนปฏิบัติการ (Action Plan) เป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ที่พึงระดมและเอื้อคชของโครงการกิจกรรม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และผลผลิต ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของระบบแต่ละระบบในโรงเรียน สามารถวิเคราะห์ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ของระบบนั้น โดยโรงเรียนสามารถกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อตัดสินว่าระบบใดเป็นจุดแข็ง ระบบใดเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนได้เอง

เมื่อทราบจุดแข็ง / จุดอ่อนของระบบแต่ละระบบในโรงเรียนแล้วจะนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน กล่าวคือ ระบบที่เป็นจุดแข็งก็จะกำหนดยุทธศาสตร์ดำรงรักษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนระบบที่เป็นจุดอ่อนของโรงเรียนก็กำหนดยุทธศาสตร์ปรับปรุง ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

เมื่อวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน กำหนดยุทธศาสตร์ และกำหนดจุดเน้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การกำหนดเงิน แผนปฏิบัติการ ของโรงเรียน แผนปฏิบัตินั้นจะมีการทบทวนทุกภาคเรียน เพื่อให้ระบบใดที่ได้รับการปรับปรุงจนกลายเป็นระบบที่เป็นจุดแข็ง ก็จะย้ายมาอยู่ด้านยุทธศาสตร์ดำรงรักษา ซึ่งต้องทำการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยกิจกรรมคุณภาพในลักษณะการพัฒนาคู่มือแต่ละเรื่อง (CQI) ส่วนระบบที่เป็นจุดอ่อนและเป็นจุดเน้นก็จะไปกันมาปรับปรุงโดยกิจกรรมคุณภาพแบบการประกันคุณภาพ (QA)

ตัวอย่างการกำหนดยุทธศาสตร์ (Plan)

กรอบความคิด

1. ประเมิน ทบทวน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
ตามความสอดคล้องกับสภาพการณ์ของโรงเรียน
2. วิเคราะห์จุดอ่อน/จุดแข็งของระบบ
3. นำผลการวิเคราะห์มาจัดทำยุทธศาสตร์เชิงระบบ

กรณีศึกษา 1

1. โรงเรียนป่าเต็ง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีนักเรียน 300 คน ครู 20 คน

1) ทบทวนสภาพการณ์ (โลก ไทย ท้องถิ่น) ตามลำดับความสำคัญ ที่นำไปสู่
การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย

สภาพการณ์ทั่วไป (โลก , ไทย)	สภาพการณ์เฉพาะ (ท้องถิ่น)
1. การศึกษาเสรี การแข่งขันทางการค้า	1. ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดน
2. การบริหารงานบูรณาการแบบ CEO	2. ผู้ปกครองสนใจอิสลามศึกษา นิยม ส่งลูกไปเรียนปอเนาะมากกว่าสามัญ
3. การประกันคุณภาพการศึกษา	3. นักเรียนส่วนใหญ่พูดภาษาเขมร
4. การกระจายอำนาจการศึกษาสู่องค์กร ท้องถิ่น	4. เป็นสังคม 2 ศาสนา ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
5. โรงเรียนในสังคม	5. ชุมชนยากจน มีปัญหาสารเสพติด

- 2) ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับสภาพการณ์

วิสัยทัศน์โรงเรียน . ภายในปี 2550 โรงเรียนป่าเต็งจะร่วมกับชุมชนในการสร้างเยาวชน
ที่มีศักดิ์ศรีความเป็นไทย ภูมิใจในท้องถิ่น และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามหลักธรรม
ในศาสนา

พันธกิจโรงเรียน

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการใช้เทคโนโลยี
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตามความเชื่อของศาสนาตนและเข้าใจศาสนาอื่น
3. ประสานความร่วมมือกับผู้นำศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการปฏิรูปหลักสูตร และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

เป้าหมาย

1. นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานด้านผู้เรียนในมาตรฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
2. นักเรียนสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้
3. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
4. ผู้นำศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา และสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

ตารางทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

หัวข้อ	ประเด็นที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด	ประเด็นที่ควรปรับปรุง
วิสัยทัศน์	1. มีระยะเวลาแน่นอน 2. สอดคล้องกับสภาพการณ์เฉพาะที่สำคัญ 3. ฝ่ายการมีส่วนร่วม 4. แสดงความมุ่งหวังในอนาคตชัดเจน	1. ไม่ครอบคลุมสภาพการณ์ที่สำคัญ 2. ปรับภาษาให้จุดประกายความคิดสร้างศรัทธา
พันธกิจ	1. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ 2. ครอบคลุมด้านผู้เรียนและผู้ปกครอง	ควรเพิ่มพันธกิจที่เกี่ยวกับบุคลากรและสิ่งแวดล้อมภายใน และดูแลชุมชนร่วมมือผู้ปกครองและ องค์การอื่น ๆ
เป้าหมาย		ควรเพิ่มเติมเป้าหมายด้านบุคลากร สิ่งแวดล้อม องค์การ ชุมชน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

หมายเหตุ ให้ประเมินทบทวน ความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน กับสภาพการณ์ ตามเกณฑ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ดี

**ตารางวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ระบบการเรียนรู้
โรงเรียน ปาเต๊ะ**

มาตรฐานที่กำหนด	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
	เป็นจุดอ่อน	เป็นจุดแข็ง	
8.1	✓		- ไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น ต้อง ทบทวนหลักสูตร และร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในเชิงบูรณาการ
8.2		✓	- มีข้อมูลนักเรียนละเอียดเพียงพอ แต่ควรหารูปแบบการสังเกตเพื่อ ประโยชน์ต่อการเรียนรู้
8.3	✓		- ครูอาจารย์ขาดความสามารถในการ ออกแบบการสอน A และ K ขึ้นสูง
8.4		✓	- มีการบันทึกการใช้แผนการเรียนรู้ เป็นวัฒนธรรมองค์กรและกำหนด ประเด็นชัดเจน
8.5		✓	- งานวิจัยมีน้อย-จะไม่สัมพันธ์กับ ปัญหาสำคัญ
การวางระบบ	✓		- ยังไม่ได้วางระบบ
การบริหารระบบ คุณภาพวงจร PDCA	✓		- ยังไม่ได้ประเมินบทบาท
สรุป เป็นจุดอ่อน			

**ตารางวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียน ปาเต๊ะ**

มาตรฐานหรือกำหนด	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
	เป็นจุดอ่อน	เป็นจุดแข็ง	
9.1		✓	- ใช้ข้อมูลนักเรียนจากบันทึกต่าง ๆ - ราชข้อมูลรายละเอียดครบถ้วน
9.2	✓		- ไม่มีเครื่องมือคัดกรอง - ครู อาจารย์ ควรได้รับการศึกษาอบรมเครื่องมือและความตระหนักในการดูแลนักเรียน
9.3	✓		- กิจกรรมส่งเสริมมีหลากหลายแต่ขาดการประเมินประสิทธิภาพและผลจากกิจกรรม
9.4	✓		- ขาดเทคนิควิธีในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน - ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมน้อย
การวางระบบ	✓		- วางระบบแล้ว แต่วิธีการ ดำชีวิตและความสอดคล้องกับมาตรฐานยังไม่สัมพันธ์กัน
PDCA	✓		- ดำเนินการตามระบบแล้วแต่ยังไม่ได้ประเมินตามทวนตามแนวทางของระบบคุณภาพ
สรุป	เป็นจุดอ่อน		

**ตารางวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ระบบกิจกรรมนักเรียน
โรงเรียน ปาเต๊ะ**

มาตรฐานที่กำหนด	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
	เป็นจุดอ่อน	เป็นจุดแข็ง	
10.1		✓	- มีชุมชนตามกลุ่มสนใจที่นักเรียน รวมตัวกันเอง บังขาดกิจกรรมส่งเสริม ความสามารถพิเศษรายบุคคล
10.2	✓		- กิจกรรมบางอย่างขัดแย้งกับความ คิดความเชื่อของชุมชนผู้ปกครอง
10.3	✓		- กิจกรรมบึงขาดการบูรณาการใน กลุ่มกิจกรรมย่อย
10.4	✓		- มีปัญหาในการประสานงานกับ ชุมชนกับผู้ปกครอง
10.5	✓		- บังขาดเครื่องมือในการวัดแนว ความถนัด ความสนใจ และรูปแบบ การส่งเสริม
การทางระบบ	✓		- ยังไม่ได้วัดระบบ
PDCA	✓		- ยังไม่ได้ประเมินทบทวนตามแนว ทางของระบบคุณภาพ
สรุป	เป็นจุดอ่อน		

การกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียนป่าเต็ง

จุดเน้น	ยุทธศาสตร์ปรับปรุง		ยุทธศาสตร์ดำรงรักษา	
	ระบบหลัก	ระบบสนับสนุน ที่จะดำเนินการ ควบคู่ระบบหลัก	ระบบหลัก	ระบบสนับสนุน ที่จะดำเนินการ ควบคู่ระบบหลัก
ปีการศึกษา 2548 ภาคเรียน 1	ระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียน	-ระบบพัฒนาบุคลากร -ระบบสารสนเทศ -ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน -ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	-	-
ปีการศึกษา 2548 ภาคเรียน 2	ระบบการเรียนรู้	-ระบบการบริหารจัดการ	-ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	ระบบพัฒนา บุคลากร -ระบบสารสนเทศ -ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน -ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ปีการศึกษา 2547 ภาคเรียน 1	ระบบกิจกรรม นักเรียน	-ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	-ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน -ระบบการเรียนรู้	-ระบบพัฒนา บุคลากร -ระบบสารสนเทศ -ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน -ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน -ระบบการบริหาร จัดการ
ปีการศึกษา 2547 ภาคเรียน 2 และ ปีการศึกษา 2548 – 2549	-	-	ทุกระบบ	ทุกระบบ

กรณีศึกษา 2

1. โรงเรียนไทยพัฒนา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีครู 180 คน นักเรียน 3,500 คน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ของจังหวัดนนทบุรี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ทบทวนสภาพการณ์ (โลก ไทย ท้องถิ่น) ตามลำดับความสำคัญ ที่นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมาย

สภาพการณ์ทั่วไป (โลก , ไทย)	สภาพการณ์เฉพาะ (ท้องถิ่น)
-การปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. ข - การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา - การตั้งเขตพื้นที่การศึกษา - การเปิดโอกาสให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล - การกระจายอำนาจให้การปกครองท้องถิ่น - ผู้ว่า CEO	- เป็นโรงเรียนเก่าแก่ - ประชาชนมีความคาดหวังสูงในด้านสัมฤทธิ์ผลและการเข้ามหาวิทยาลัย - เขตบริการกว้างมีนักเรียนกระจายอยู่ทั้งจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง - มีโครงการต่าง ๆ มากมาย - ชุมชนใช้บริการของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

2) ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับสภาพการณ์

วิสัยทัศน์ “ภายในปี 2544 โรงเรียนไทยพัฒนาจะเป็นแบบอย่าง โรงเรียนแห่งคุณภาพของจังหวัด”

พันธกิจโรงเรียน

1. พัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม วินัย และปราศจากอบายมุขและสิ่งเสพติด
3. ปรับปรุงกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นให้มีส่วนรวมในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานด้านผู้เรียนในมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
2. นักเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานความรู้-ทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร
3. นักเรียนสามารถใช้ทักษะขั้นต้นในการแสวงหาความรู้ได้
4. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและดูแลนักเรียน

ตารางทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนไทยพัฒนา

หัวข้อ	ประเด็นที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด	ประเด็นที่ควรปรับปรุง
วิสัยทัศน์	1. มีระยะเวลาแน่นอน 2. ผ่านการมีส่วนร่วม 3. แสดงความมุ่งมั่นในอนาคต	1. ไม่ครอบคลุมสภาพการณ์ที่สำคัญ 3. ขยายความคำว่า "คุณภาพ"
พันธกิจ	1. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ 2. ครอบคลุมด้านผู้เรียน ชุมชน สภาพแวดล้อม และการจัดระบบ	
เป้าหมาย	- ชัดเจน เข้าใจง่าย	

หมายเหตุ ให้ประเมินทบทวน ความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียนกับสภาพการณ์ ตามเกณฑ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ดี

**ตารางวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ระบบการเรียนรู้
โรงเรียน ไทยพัฒน์**

มาตรฐานข้อกำหนด	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
	เป็นจุดอ่อน	เป็นจุดแข็ง	
8.1		✓	- ไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น ต้อง ทบทวนหลักสูตร และร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในเชิงบูรณาการ
8.2		✓	- มีข้อมูลนักเรียนละเอียดเพียงพอ แต่ควรหารูปแบบการสังเกตเพื่อ ประโยชน์ต่อการเรียนรู้
8.3	✓		- ครูอาจารย์ยังใช้วิธีเดิมสอนในการ ออกแบบกิจกรรมการสอนที่เน้น หนังสือเรียนเป็นหลัก
8.4	✓		- มีการบันทึกการใช้แผนการเรียนรู้ อยู่บ้าง
8.5	✓		- มีงานวิจัยน้อย
การวางระบบ	✓		- การวางระบบ การกำหนดวิธีการไม่ สัมพันธ์กับตัวชี้วัด และตัวชี้วัดกำหนด แต่เชิงปริมาณ
การบริหารระบบ คุณภาพครบวงจร PDCA	✓		- ทำงานเป็นโครงการย่อยๆ ไม่สัมพันธ์กัน - ไม่ได้นำระบบที่วางไว้มาดำเนินการ - ไม่มีการประเมินทบทวน
สรุป	เป็นจุดอ่อน		

**ตารางวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียน ไทยพัฒน์**

มาตรฐานข้อกำหนด	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
	เป็นจุดอ่อน	เป็นจุดแข็ง	
9.1		✓	- มีข้อมูลนักเรียนจากบันทึกต่าง ๆ ข้อมูลรายละเอียดในครอบครัวได้จาก การเยี่ยมบ้าน 100 %
9.2		✓	- มีกิจกรรมป้องกัน ส่งเสริม และกิจ กรรมแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนที่ ได้ผลดี มีบันทึกกรณีปัญหาและการ แก้ไขชัดเจน
9.3		✓	
9.4		✓	- มีกิจกรรมส่งเสริมหลากหลาย - ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมดี
การวางแผน	✓		- ครูทุกคนเข้าใจขั้นตอนการดำเนินการ และ ปฏิบัติตามระบบเป็นอย่างดี
PDCA	✓		- ยังไม่ได้ใช้ จะเป็นบทบาทตามแนว ทางของระบบคุณภาพ
สรุป		เป็นจุดแข็ง	

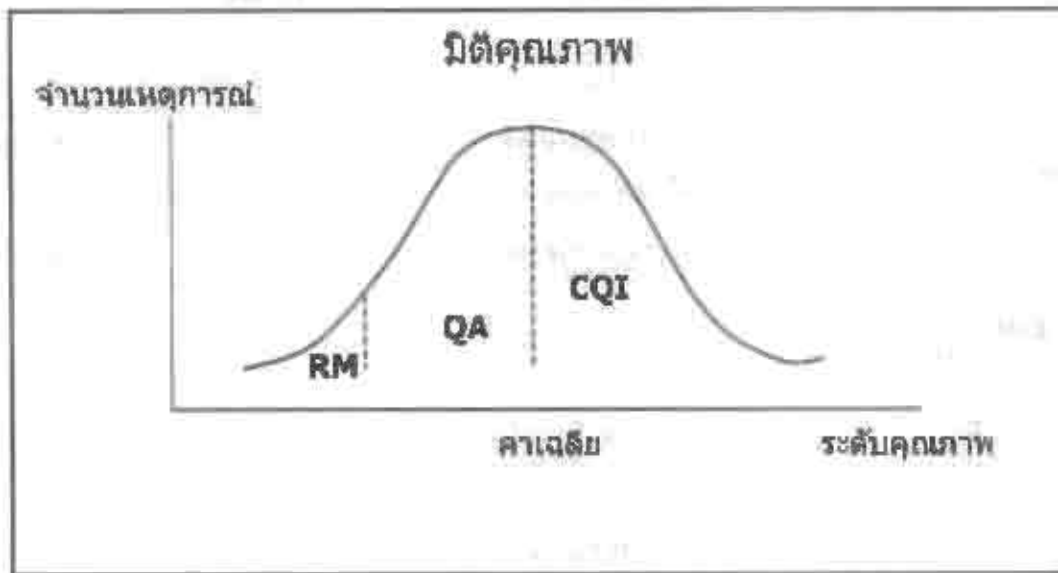
**ตารางวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ระบบกิจกรรมนักเรียน
โรงเรียน ไทยพัฒน์**

มาตรฐานข้อกำหนด	ผลการวิเคราะห์		ข้อมูลประกอบ การวิเคราะห์
	เป็นจุดอ่อน	เป็นจุดแข็ง	
10.1		✓	- มีชุมชน ชุมชนตามกลุ่มสาระสนใจ ที่นักเรียนรวมตัวกันเอง มีกิจกรรม ส่งเสริมความสามารถพิเศษรายบุคคล
10.2	✓		- ยังขาดครูที่มีความชำนาญและกำลัง จัดอริยาบทมาเสริม
10.3	✓		- ยังขาดกิจกรรมการบูรณาการใน กลุ่มกิจกรรมย่อย
10.4	✓		- ขาดการประสานงานกับชุมชนกับ-ผู้ ปกครองในการสร้างแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน
10.5	✓		- ยังขาดเครื่องมือในการวัดแนว ความถนัด ความสนใจ และรูปแบบ การส่งเสริม
ทั่วทั้งระบบ		✓	- จัดระบบได้ดี ครูทำหน้าที่เป็น พี่เลี้ยงและผู้ประสานงาน
PDCA		✓	- ประเมินทบทวนตามแนวทางของ ระบบคุณภาพ
สรุป	เป็นจุดอ่อน		

การกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียนไทยพัฒนา

จุดเน้น	ยุทธศาสตร์ปรับปรุง		ยุทธศาสตร์ดำรงรักษา	
	ระบบหลัก	ระบบสนับสนุน ที่จะดำเนินการ ควบคุมระบบหลัก	ระบบหลัก	ระบบสนับสนุน ที่จะดำเนินการควบคุม ต่อระบบหลัก
ปีการศึกษา 2546 ภาคเรียน 1	ระบบการเรียนรู้	-ระบบพัฒนาบุคลากร -ระบบการบริหารจัดการ -ระบบสารสนเทศ	-ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	-
ปีการศึกษา 2546 ภาคเรียน 2	-ระบบกิจกรรมนักเรียน	-ระบบชุมชนสัมพันธ์	-ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน -ระบบการเรียนรู้	-ระบบพัฒนาบุคลากร -ระบบการบริหารจัดการ -ระบบสารสนเทศ
ปีการศึกษา 2547 ภาคเรียน 1	-	-ระบบดูแลคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ-	-ทั้ง 3 ระบบ	-ระบบพัฒนาบุคลากร -ระบบสารสนเทศ -ระบบชุมชนสัมพันธ์ -ระบบการบริหารจัดการ
ปีการศึกษา 2547 ภาคเรียน 2 และ ปีการศึกษา 2548-2549	-	-	ทุกระบบ	ทุกระบบ

มิติคคุณภาพ

กิจกรรมคุณภาพ เป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน 3 เหตุการณ์ คือ การบริหารความเสี่ยง การประกันคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่กับว่าขณะนั้นโรงเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

1) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management หรือ RM) ใช้กับกรณีที่คุณภาพอยู่ในระดับที่ต่ำ เช่น นักเรียนเกิดอุบัติเหตุ ถูกทำร้าย ไข้หวัดติด เป็นต้น สิ่งที่ต้องทำคือ การค้นหาและวางมาตรการป้องกันความเสี่ยงนั้น

2) การประกันคุณภาพ (Quality Assurance หรือ QA) ในระบบแต่ละระบบ เมื่อมีการนำคุณภาพของกิจกรรมในระบบอยู่ต่ำหรือใกล้เคียงค่าเฉลี่ย เช่น ในระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนยังเป็นแบบท่องจำ กิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติมีน้อย เป็นต้น กิจกรรมที่ควรทำ คือ การปรับปรุงคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐาน

3) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement หรือ CQI) ในกรณีที่คุณภาพของกิจกรรมในระบบนั้นอยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ย เช่น ครูมีการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีกิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้หลากหลาย กิจกรรมที่ควรทำคือ การกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นและพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า การบริหารความเสี่ยง : RM เป็นเรื่องของปัญหาที่มีความเสี่ยงสูง ขณะที่การประกันคุณภาพ : QA และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง : CQI เป็นเรื่องของการวางระบบ โดยที่การประกันคุณภาพ : QA เน้นเรื่องการวางระบบ (P) ขณะที่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง : CQI เน้นการวิจัยในชั้นเรียน / หรือวิจัยขององค์กร จะเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นไปอีก โดยเริ่มจากการตรวจสอบ (C) ผลงานเทียบกับความต่องานหรือความคาดหวังของโรงเรียน

ในองค์กรที่คุณภาพในระดับต่ำ การดำเนินกิจกรรมบริหารความเสี่ยง (RM) และการประกันคุณภาพ (QA) เป็นหลัก เมื่อดำเนินการจนองค์กรมีคุณภาพดีขึ้นแล้ว กิจกรรมต่อไปที่สำคัญคือ

การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (CQI) ซึ่งการดำเนินการในสองกรณีหลังคือการประกันคุณภาพ (QA) และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (CQI) จำเป็นต้องมีความเข้าใจและมีพื้นฐานเรื่องระบบหรือกระบวนการทำงานอย่างไร

การพัฒนาคุณภาพ ให้มีความสำคัญกับการเก็บ รวบรวมการของระบบมากกว่าการมองปัญหาอยู่ที่ตัวบุคคล การพัฒนาคุณภาพทั้ง 3 ด้าน มีวิธีการที่สำคัญดังนี้

1) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

การบริหารความเสี่ยง

- การค้นหา
- การป้องกัน
- การแก้ปัญหา
- การบันทึก

ความเสี่ยง คือ โอกาสที่จะประสบกับสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ เช่นการบาดเจ็บ เหตุร้าย ความหวาดกลัว เป็นต้น การบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วย

(1) **การค้นหาความเสี่ยง** คือกำหนดค่าอะไรบางอย่างที่เป็นความเสี่ยงของโรงเรียนและค้นหา โดย

- การทบทวน เช่น ระเบียบและแผน (พบว่า มีนักเรียนที่กระโดดจากชั้น)
- รายงาน เช่น อุบัติการณ์ของอุบัติเหตุ
- ทำเรื่องเรียน ของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
- การสืบสวน เช่น โครงสร้างหรือสถานที่ ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ

(2) **การป้องกันความเสี่ยง** การจัดการเพื่อป้องกันความเสี่ยง อาจทำได้โดยการหลีกเลี่ยง ไม่ทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสูญเสีย หรือหาทางป้องกันโดยอุปกรณ์คุ้มครอง หรือมาตรการที่จะลดและป้องกันความเสี่ยง

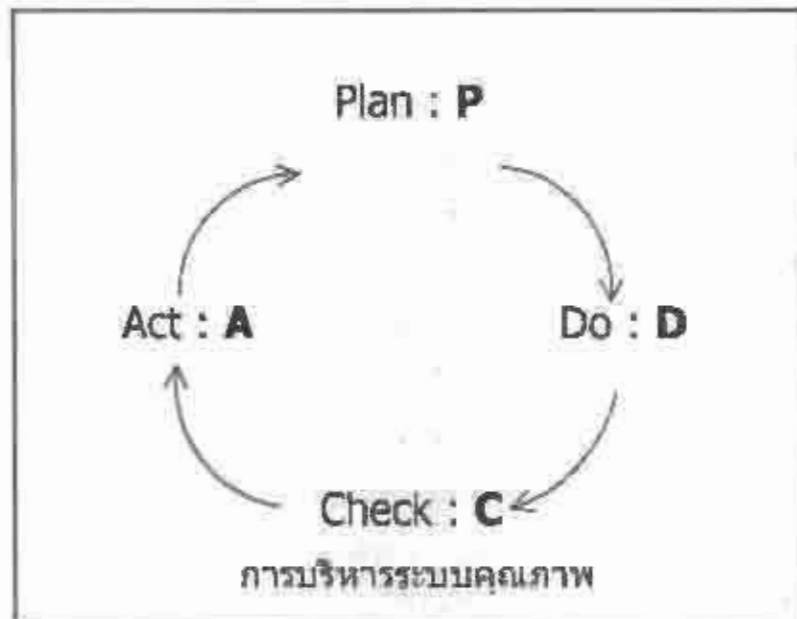
(3) **การแก้ปัญหา** เช่น ความเสี่ยงเกิดขึ้นจะต้องมีการดำเนินการควบคุมความเสี่ยงหาย ได้แก่

- รายงานผู้รับผิดชอบทราบทันที
- แก้ไขโดยเร็วที่สุด
- สื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง โดยเน้นการรับฟังคำอธิบายโดยไม่แก้ตัว การให้ความเห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน เป็นต้น

(4) **การบันทึก** หลังเหตุการณ์จะต้องบันทึกข้อมูลไว้ และเก็บไว้ในแฟ้มเฉพาะ ข้อมูล ควรครอบคลุมกับข้อมูลทั่วไป (ใคร เกิดอะไร เมื่อไร) รายละเอียดเหตุการณ์ วิธีการแก้ไข ตั้งแต่ต้นจนจบ และ ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำเป็นแบบฟอร์มบันทึก และแบ่งหมวดหมู่ในแฟ้มตามประเภทของความผิด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

2) การประกันคุณภาพด้วยการบริหารระบบคุณภาพ (Quality Assurance QA)

ระบบคุณภาพ เป็นการวางระบบหลักและระบบสนับสนุนในโรงเรียนให้เกิดคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านกระบวนการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามมาตรฐานตัวชี้วัด การบริหารระบบคุณภาพนั้น จะทำเป็นวงจร เรียกว่า วงจร **PDCA** ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดเชิงระบบของ ดร. เดมมิง (Dr. W. Edwards Deming, 1900-1993) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังแผนภาพต่อไปนี้

การนำหลัก PDCA มาใช้ นั้น PDCA ที่บางองค์กรทำอยู่อาจไม่ใช่ PDCA เพราะคำว่า PDCA นั้นเป็นเรื่องการจัดระบบ ทุกอย่างต้องเริ่มต้นด้วยความหมายเชิงระบบทั้งสิ้น บางองค์กรเข้าใจว่า P คือ การวางแผน แล้วทำตามแผนเพื่อให้เข้ากับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เมื่อทำแล้วก็จะทำการประเมิน ประเมินแล้วจึงนำไปสู่การเขียนรายงาน วงจรอย่างนี้จะไม่เกิดผลเชิงระบบ เพราะว่า P ในเรื่องของวงจรคุณภาพมาจาก Plan แต่มีความหมาย ในการบริหารระบบคุณภาพนั้น P แปลว่า วางระบบ ระบบการศึกษาจะต้องถูกวางอย่างดี ระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กเรียนต้องถูกวางอย่างดี ระบบกิจกรรมเด็กเรียนต้องถูกวางอย่างดี เป็นต้น ทุกค่าในวงจรจะมีค่าว่าระบบอยู่ด้วย ดังนี้ 1) P วางระบบ 2) D ทำตามระบบ 3) C ประเมินระบบ 4) A แก้ไขปรับปรุงระบบ ในวงจร PDCA นั้น บางองค์กรปรับเปลี่ยน เป็น PDCA แทน โดยใช้คำว่า Study แทนคำว่า Check เพื่อปรับกระบวนการคิดแบบเก่าที่เน้นการตรวจสอบจับผิด มาสู่การเรียนรู้และพัฒนา

ซึ่งแท้จริงแล้ว Check ก็คือ การประเมินเพื่อการเรียนรู้พัฒนาตนเอง สำหรับรายละเอียดจะได้นำเสนอในเรื่องการจัดระบบคุณภาพต่อไป

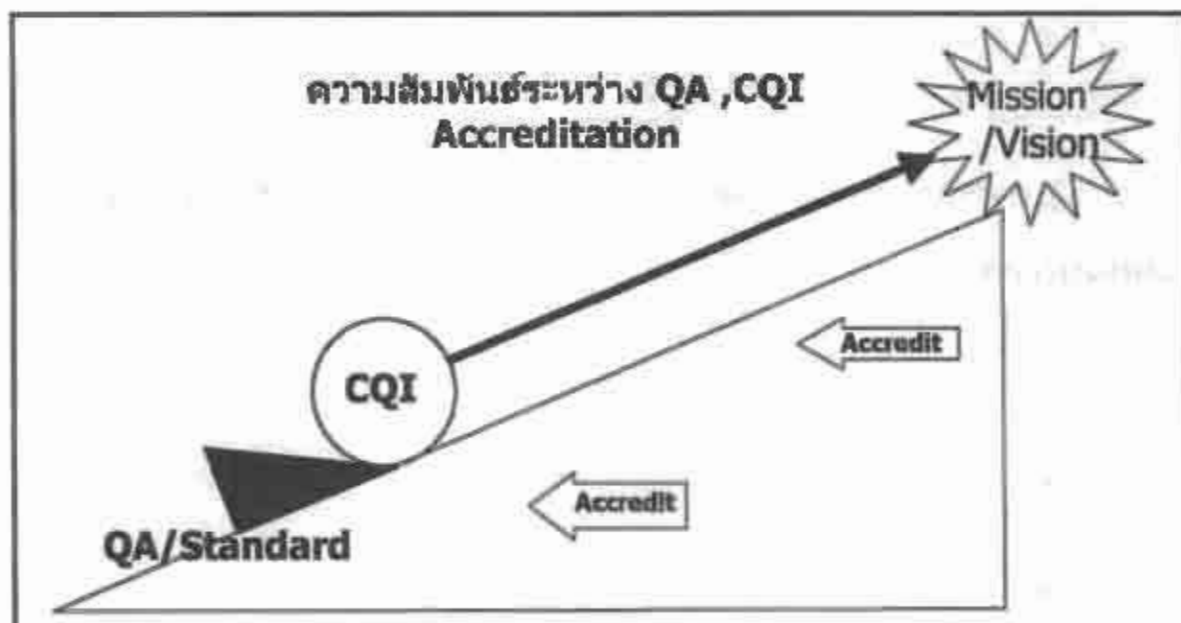
3) การพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI)

ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพ

1. หาปัญหา / โอกาสพัฒนา
2. ศึกษากระบวนการ
3. ประเมินสถานการณ์ช่วงปรับปรุง
4. วิเคราะห์สาเหตุ
5. วิเคราะห์ทางเลือก
6. ทดลองทางเลือก
7. ศึกษาผล
8. ทำให้การปรับปรุงเป็นมาตรฐาน
9. วางแผนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

เมื่อดำเนินการประกันคุณภาพโดยการบริหารระบบ จนคุณภาพของกิจกรรมในระบบต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐานแล้ว สิ่งที่ต้องทำก็คือ การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาต่อไป เป็นการส่งเสริมศักยภาพและการเรียนรู้ของคนในองค์กร โดยน่าจะยอมมาเป็นตัวตั้ง

การพัฒนาคุณภาพต่อเนื่องจะเน้นการเลือกเฉพาะขั้นตอนหรือกิจกรรมมาพัฒนา โดยเริ่มจากการตรวจสอบตัวชี้วัดของระบบ ว่ามีขั้นตอนหรือกิจกรรมใดที่ควรปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ก็คือ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการตัดสินใจสร้างสรรค์ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ก็คือ การมีวิธีการ(วิธีปฏิบัติ)ใหม่ของขั้นตอนหรือกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งมีผลต่อมาตรฐานของทั้งระบบ ทั้งนี้เพราะขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการจะมีผลกระทบซึ่งกันและกันตามแนววิถีแห่งระบบ

การประกันคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่การจัดการความเสี่ยงเป็นเรื่องของเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา การประกันคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องจะเป็นเรื่องของระบบ

1. การประกันคุณภาพ (QA) เริ่มต้นด้วยการวางระบบ โดยกำหนดเป็นกระบวนการ วิธีการ และบันทึกของวิธีการสำคัญ ตามด้วยการทำตามระบบที่วางไว้ และมีการติดตามตรวจสอบ หากไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ก็ต้องดำเนินการแก้ไข (PDCA)

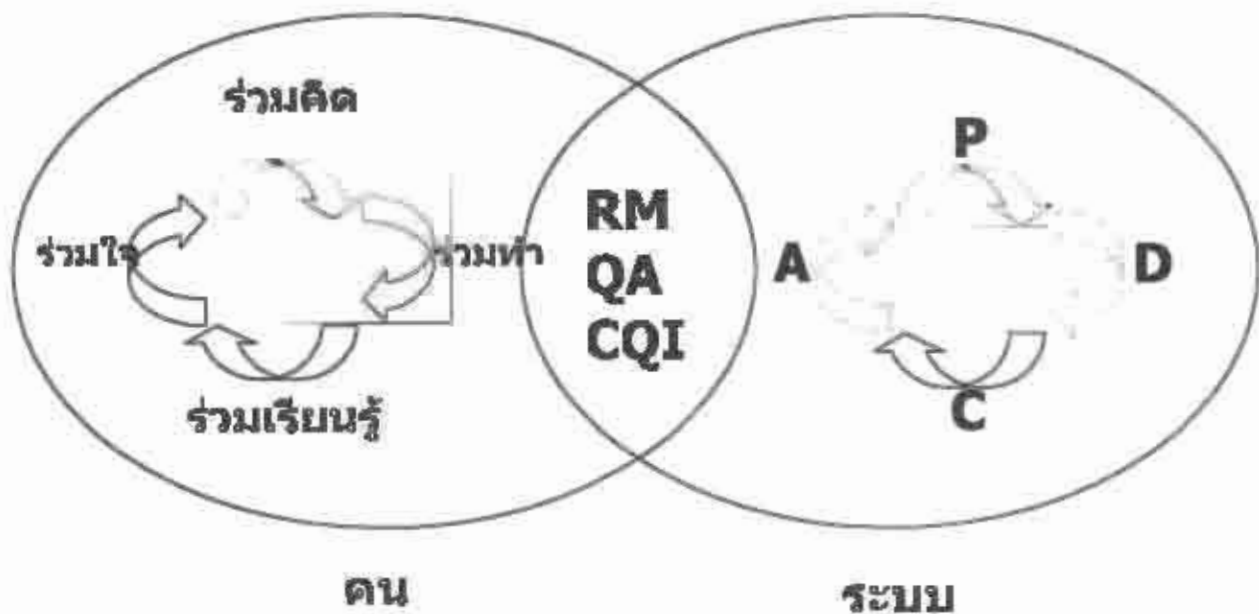
2. การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (CQI) เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบสิ่งที่ทำได้กับเป้าหมาย ซึ่งจะตั้งหาสาเหตุและนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาด้วยการวางระบบ หรือ มาตรฐานการทำงานที่ดีกว่าเดิม (PDCA) ที่ครูทุกคนรู้จักกันดี คือ การวิจัยชั้นเรียน ก็คือ CQI นั่นเอง

การประกันคุณภาพ หรือ QA และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หรือ CQI คือ สิ่งมีอยู่แล้วในการจัดการเชิงระบบตามปกติ หากระบบยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ก็จะเริ่มที่การประกันคุณภาพ (QA) เมื่อระบบมีคุณภาพแล้ว ก็เริ่มที่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (CQI) ซึ่งจะป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามพันธกิจ และวิสัยทัศน์ โดยมีการประกันคุณภาพ (QA) รองรับให้อยู่ได้ในระบบดังภาพข้างต้น

ตัวอย่างเปรียบเทียบ QA และ CQI

	QA	CQI
ความสำคัญ	เมื่อยังไม่ได้วางระบบหรือยังไม่ได้คุณภาพ	เมื่อระบบมีคุณภาพแล้ว
จุดเน้น	ทั้งระบบ	เฉพาะกิจกรรมหรือขั้นตอนในระบบ
วงจรคุณภาพ	PDCA	CAPD
เครื่องมือ	Flowchart	การวิจัยชั้นเรียนหรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคนกับระบบ

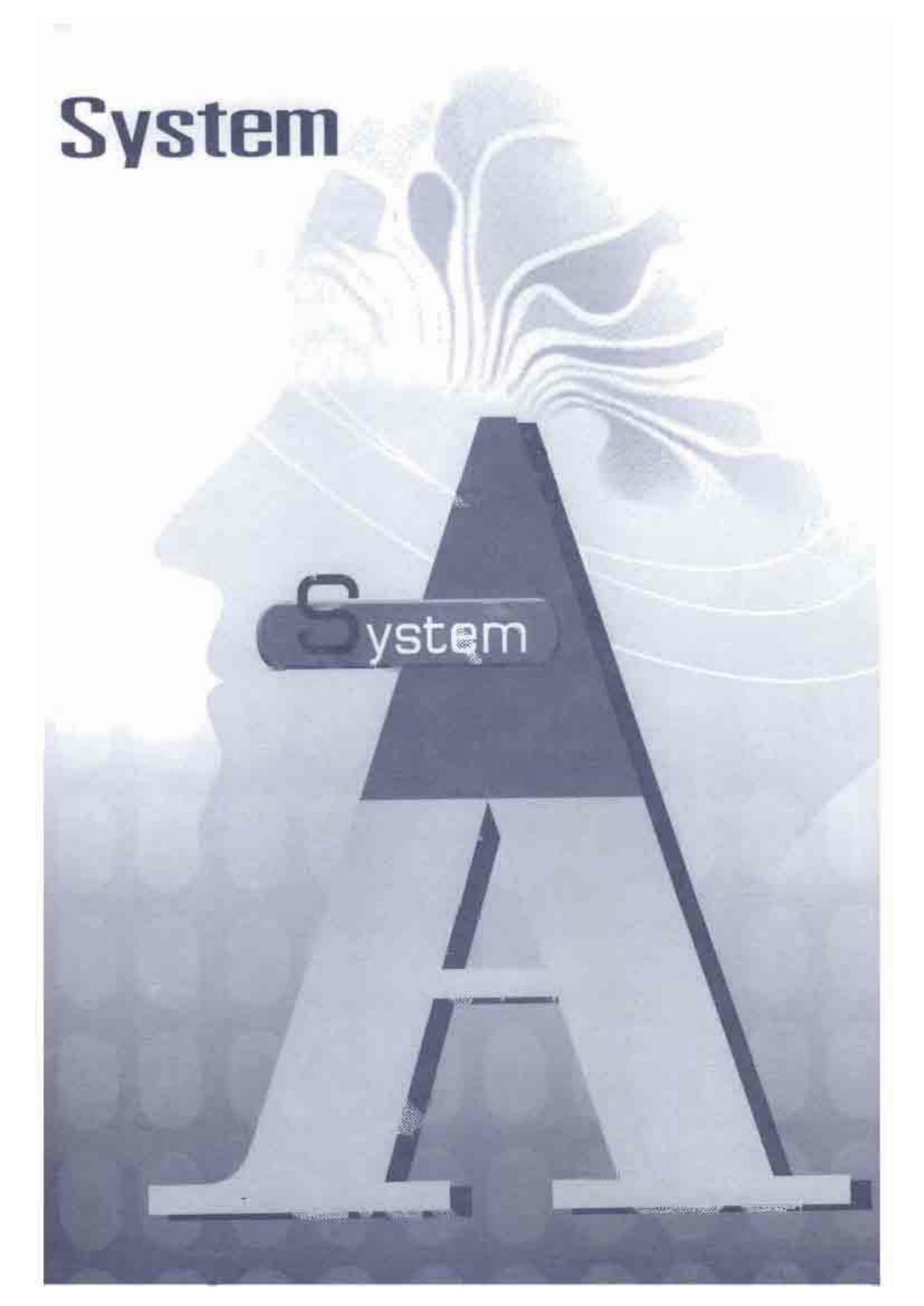

กระบวนการการพัฒนาคุณภาพไม่ว่าจะเรียกว่าอะไร ล้วนส่งผลให้เกิดขึ้น 2 ประการคือ การพัฒนาคน และการพัฒนาระบบงาน

การพัฒนาคน เกิดจากการทำงานเป็นทีม ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ผลของการกระทำ และมุ่งไปสู่เป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน

การพัฒนาระบบ เกิดจากการศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบัน ศึกษานโยบายของโรงเรียน วางระบบที่เป็นจุดเน้น ทำตามระบบ ประเมินระบบ ปรับปรุงระบบที่เป็นจุดอ่อนให้ดีขึ้น และดำรงรักษาระบบที่เป็นจุดแข็งไว้ และร่วมกันวางระบบอื่นต่อไป

System

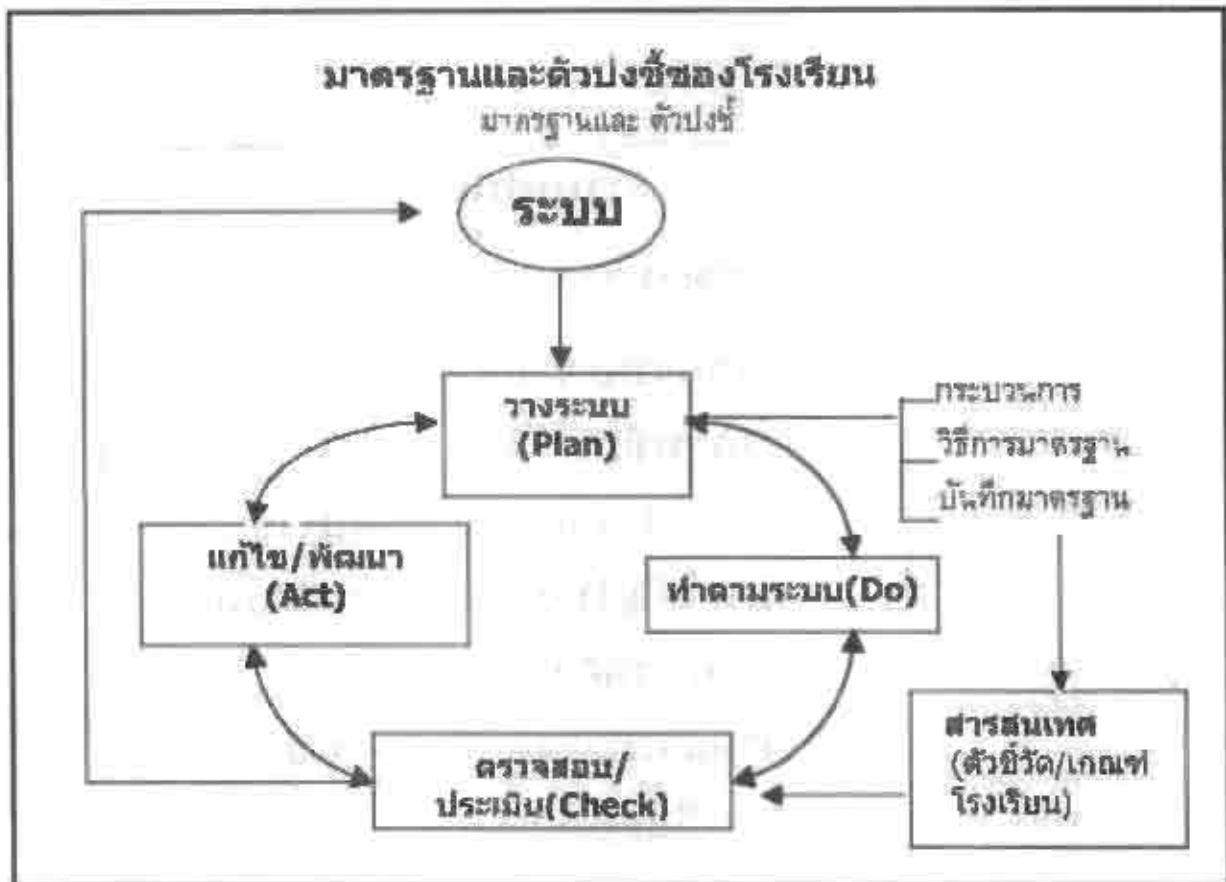
System

ระบบคุณภาพ

- การบริหารระบบคุณภาพ
- การออกแบบระบบคุณภาพ
 - วิธีการเขียน Flow Chart
 - ตารางการออกแบบระบบ
 - ค่าสำคัญในการออกแบบระบบ
 - คุณภาพของระบบ
 - ตัวอย่างการออกแบบระบบ
 - การเขียนคู่มือระบบ

การบริหารระบบคุณภาพ (PDCA)

การบริหารจัดการระบบย่อยให้เกิดคุณภาพ ควรดำเนินการตามวงจรข้างล่างดังนี้

การวางแผน (Plan)

เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด การวางแผนแตกต่างจากการวางแผน การวางแผนที่ดีจะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงาน เป็นกระบวนการมาตรฐานแต่ละขั้นตอน มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน และการบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบ ประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ เพราะข้อมูลที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบแต่ละระบบ เมื่อหลาย ๆ ระบบรวมกันก็จะเห็นคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด ดังนั้น การวางแผนจึงจำเป็นต้องเกิดจากการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับจากบุคลากรส่วนใหญ่ขององค์กร

ดังนั้น การวางแผน (Plan) จึงเป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานที่เป็น "กระบวนการมาตรฐาน" ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีวิธีดำเนินการที่เป็น "วิธีการมาตรฐาน" เมื่อดำเนินการไปแล้วจะต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐานและเป็นปัจจุบันเป็น "บันทึกมาตรฐาน" ที่ให้ตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ ในการวางแผนนี้เราสามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดจากขั้นตอนและวิธีการตาม Flowchart ได้ ซึ่งจะรวบรวมไว้เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพของระบบแต่ละระบบนั้น และรวมกันเป็นภาพรวมคุณภาพของทุกระบบในโรงเรียนดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าการวางแผน

ระบบคุณภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญก็คือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียน ดังนั้นการวางระบบให้มี "กระบวนการมาตรฐาน" "วิธีการมาตรฐาน" และ "บันทึกมาตรฐาน" จำเป็นต้องได้รับการรับรู้ ยอมรับและเข้าใจตรงกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียน ที่เป็นเจ้าของระบบซึ่ง อาจเรียกได้ว่าเป็น "กระบวนการของโรงเรียนเรา" "วิธีการของพวกเรา" และ "บันทึกของเรา"

การทำตามระบบ (Do)

เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคนโดยใช้ฐานโรงเรียน ตามกระบวนการ วิธีการและบันทึกข้อมูลทั้ง เป็นอันเกิดมาจากการปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในคู่มือระบบ ซึ่งการปฏิบัติของทุกคนในองค์กรหรือผู้ที่รับผิดชอบในระบบแต่ละระบบควรคำนึงการอยู่รอดต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

การตรวจสอบ / ประเมินผลระบบ (Check)

เป็นการประเมินตนเอง รวมทั้งประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายใน ระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียนว่าบรรลุมาตรฐานของโรงเรียนเพียงใด (ปกติทำภาพเรียนละ 1 ครั้ง) องค์ประกอบนี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากที่จะพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) โดยสร้างวัฒนธรรมการประเมินอย่างสร้างสรรค์ หรือที่เพื่อก่อ ยอมรับความจริงเพื่อพัฒนาให้ต่อเนื่อง จนเป็นวิถีของโรงเรียน มีข้อสังเกตว่าขึ้นตอนนี้เป็นจุดอ่อนขององค์กรส่วนใหญ่ที่ละเลยขั้นตอนนี้ไปเป็นจำนวนมาก

การแก้ไขพัฒนาระบบ (Act)

เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนาระบบ ซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ หรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหมุนเข้าสู่วงจรคุณภาพรอบต่อ ๆ ไป จนกลายเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรต่อไป

การออกแบบระบบคุณภาพ

ผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาพบว่า งานทั้งหลายในโรงเรียนสามารถจัดกลุ่มพัฒนาเป็นระบบย่อย ๆ และดำเนินการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินภายนอกได้โดยโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างน้อย 10 ระบบ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1) ระบบหลัก (Core system) ได้แก่ ระบบการเรียนรู้ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบกิจกรรมนักเรียน โดยระบบหลักทั้ง 3 ระบบ จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการทำงานตามระบบ ซึ่งก็คือ มาตรฐานด้านผลลัพธ์ 12 มาตรฐานของ สมศ. หรือ มาตรฐานผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 12 ของสถาบันวิจัยฯ (สวร.)

2) ระบบสนับสนุน (Support system) ได้แก่ ระบบการนำองค์กร ระบบยุทธศาสตร์ ระบบบริหารจัดการ ระบบการดูแลคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ ระบบการพัฒนาบุคลากร ระบบชุมชนสัมพันธ์ และระบบสารสนเทศ

เมื่อบุคลากรในโรงเรียนเข้าใจตรงกันว่า เราสามารถจัดกลุ่มงานโครงการ (Cluster) ให้เป็นระบบต่าง ๆ ได้ครอบคลุมงานทั้งหมดของโรงเรียนในภาพรวม ตามความจำเป็น อาจเป็น 10 ระบบ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นการแบ่งตามระบบงาน (Function) มิใช่โครงสร้าง (Structure) ส่วนโครงสร้างนั้นโรงเรียนแต่ละระดับ แต่ละขนาดจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ในระบบทั้ง 10 ระบบนี้ ในโรงเรียนแต่ละประเภท แต่ละขนาด อาจจะมีระบบย่อย ๆ ลงไป ได้อีกเช่นระบบการบริหารทั่วไป อาจแยกเป็นระบบการเงิน ระบบอาคารสถานที่และระบบงานพัสดุ บางโรงเรียนขนาดใหญ่ก็แบ่งระบบเรียนรู้ไปตามรายกลุ่มสาระ แต่ละรายกลุ่มสาระก็มีการวางระบบของตนเอง บางโรงเรียนก็มีระบบเฉพาะเช่นห้องสมุด เป็นต้น

ในการออกแบบระบบสามารถพัฒนาขึ้นได้ โดยที่มพัฒนาคุณภาพของแต่ละระบบในโรงเรียนร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดกระบวนการขั้นตอนสำคัญที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบกระบวนการทำงานในระบบนั้น ๆ ซึ่งสามารถช่วยกระบวนการขั้นตอนที่สำคัญดังกล่าวนี้ ในลักษณะของผังกระบวนการ (Process Flow Chart) ซึ่งมักเรียกกันย่อ ๆ ว่า "Flow Chart" ซึ่งรายละเอียดจะนำเสนอในลำดับต่อไป

2) กำหนดวิธีการมาตรฐานที่เราจะใช้ทำงานตามระบบนี้ให้สำเร็จซึ่งจะแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน และเป็นที่ยอมรับจากคณะครูในโรงเรียนว่า วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้สามารถปฏิบัติได้จริง ส่งผลสะท้อนไปสู่องค์ประกอบและข้อกำหนดที่สัมพันธ์กับระบบ

3) กำหนดตัวชี้วัดทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้ครอบคลุมอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับขั้นตอน วิธีการมาตรฐาน และข้อกำหนด

4) กำหนดเกณฑ์ หรือระดับคุณภาพความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียน โดยสามารถกำหนดได้เองในแต่ละโรงเรียนให้เหมาะสม และท้าทายให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ เกณฑ์ที่ดีต้องไม่สูงเกินไปจนไม่สามารถปฏิบัติได้ และไม่ต่ำเกินไปจนสามารถปฏิบัติได้ง่าย ๆ

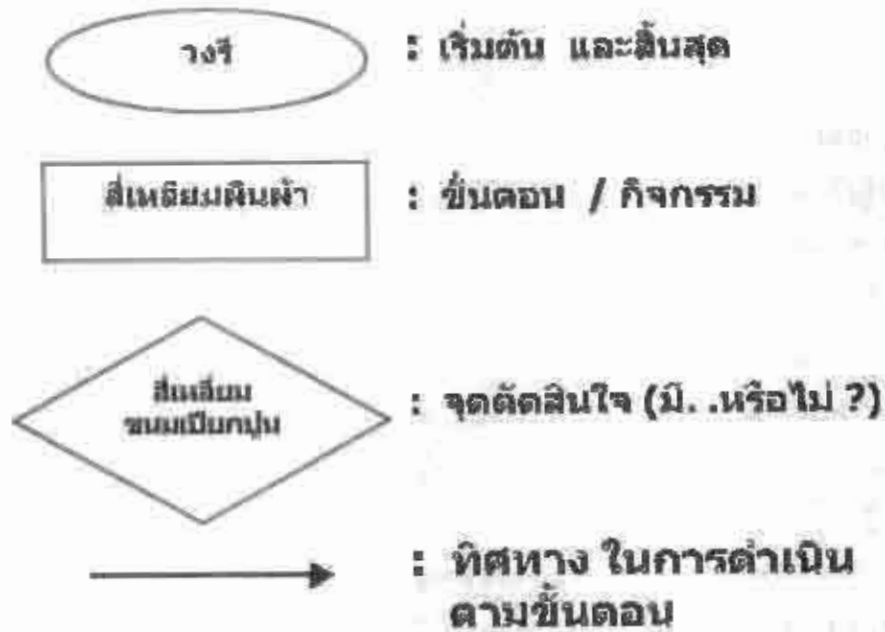
5) กำหนดหรือออกแบบ ระบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ โดยพยายามตั้งเป้าเพื่อให้ครอบคลุมแต่ไม่มากจนเกินไป ให้ง่ายต่อการปฏิบัติ และใช้เวลาน้อย

6) นำเสนอผลการออกแบบระบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ อภิปรายจนเข้าใจตรงกัน แล้วนำไปจัดทำเป็นคู่มือระบบแต่ละระบบของโรงเรียนที่ทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของ

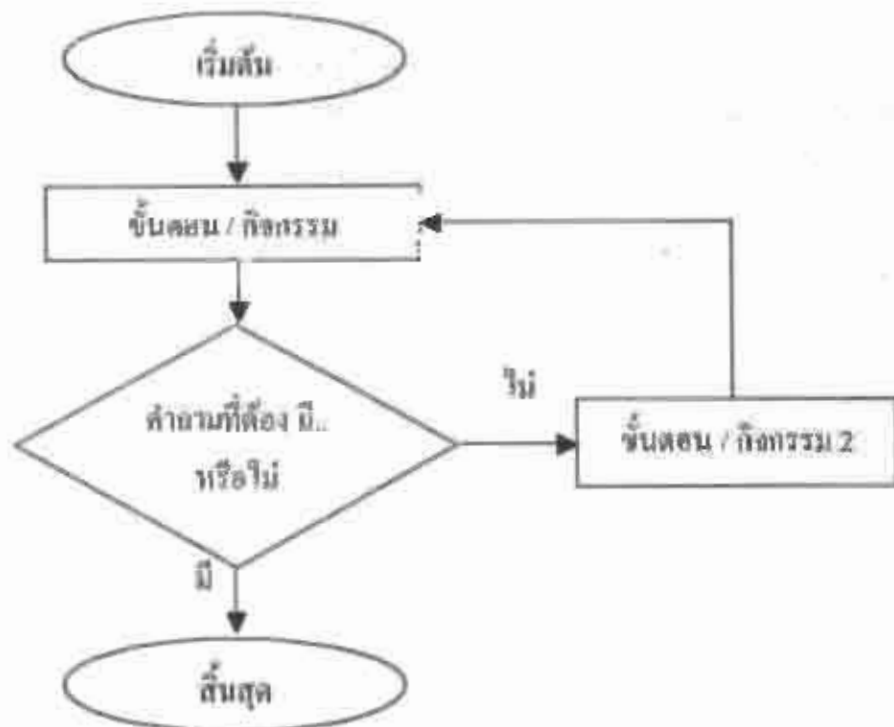
ในการออกแบบระบบ จำเป็นต้องทำให้ทุกคนในองค์กรได้ศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการทำงานในแต่ละระบบได้อย่างง่าย ๆ และเป็นรูปธรรม จึงได้นำวิธีการเขียน FLOW CHART มาช่วยในการนำเสนอกระบวนการทำงานของระบบดังนี้

วิธีการเขียน FLOW CHART

- 1) การเขียน Flow Chart กระบวนการของระบบ
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียนมีดังนี้

รูปแบบการเขียน ดังภาพ

2) ข้อควรคำนึงในการเขียน Flow Chart

1. ในระบบหนึ่ง ๆ อาจจะมี Flow Chart เดียว หรือหลาย Flow Chart ขึ้นอยู่กับกระบวนการทำงานในระบบงานนั้น ๆ ถ้ากระบวนการต่างกันก็มี Flow Chart ต่างกันได้ เรียกได้ว่าเป็นระบบย่อย เช่น Flow Chart ระบบการบริหารการเงินจะต่างกับ Flow Chart งานบริหารหลักสูตร เป็นต้น สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ระบบอาจแบ่งย่อยเป็นอีกหลายระบบก็ได้ เช่น ระบบเรียนรู้อาจแบ่งเป็น 8 ระบบย่อยตามกลุ่มสาระที่มีกระบวนการวิธีการและบันทึกของตนเอง เป็นต้น

2. แยก Flow Chart ให้มีขั้นตอนการทำงานที่เหมาะสม ไม่ซ้ำซ้อน

3. กิจกรรมตาม Flow Chart ขั้นตอนใดที่ทำโดยคนคนเดียวและในเวลาเดียวกันได้ควรจบรวมอยู่ในขั้นตอนเดียวกัน

4. ขั้นตอนที่เป็นการตัดสินใจใช้สัญลักษณ์ ให้มีเฉพาะในขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญ ๆ ถ้ามีมากเกินไปจะทำให้ระบบ ซับซ้อนเกินไป

5. กิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีลำดับเป็นเหตุผลต่อกัน ข้อมูลจากขั้นตอนแรกมีประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมในขั้นตอนต่อไปเป็นลำดับ

6. กิจกรรมใน ที่ระบุด้านข้างของ เมื่อทำแล้วจะโยง ขึ้นหรือลง ขึ้นอยู่กับรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติใน นั้น ๆ

7. การเชื่อมโยงด้วยลูกศร ขึ้นหรือลงไม่ควรข้ามกิจกรรมขั้นตอน ที่เกี่ยวข้องติดต่อกันมากเกินไป นอกจากมีเหตุผลประกอบที่จำเป็น

8. Flow Chart ของระบบหนึ่ง ควรจะได้รับการพิจารณาปรับปรุง จากการบริหารระบบคุณภาพ (PDCA) ทุก ๆ ปีการศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่าคุณภาพจะถูกกำหนดจากวิธีการในแต่ละขั้นตอนเป็นสำคัญ

9. กิจกรรมตามขั้นตอนใน Flow Chart จะตอบสนองข้อกำหนดในระบบอื่น ๆ ในเชิงบูรณาการได้ตามความเหมาะสม

ตารางการออกแบบระบบ

ระบบ

โรงเรียน

กระบวนการตามFlow Chart (1)	วิธีการมาตรฐาน (3)	ตัวชี้วัด (2)	เกณฑ์ (5)	ข้อเสนอแนะ มาตรฐาน (4)	สอดคล้องกับ องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด (6)
<pre> graph TD Start([Start]) --> P1[Process] P1 --> D1{Decision} D1 --> P2[Process] P2 --> End([End]) D1 --> P1 </pre>	1.เขียนเป็นข้อๆตามลำดับ 2.แต่ละข้อให้รายละเอียด ใครทำอะไร ได้อย่างไร	- มีตัวชี้วัด ทำที่จำเป็น ไม่ควรเกิน 1-2 ตัวชี้วัด พยายามเขียนให้ชัดเจนจนอาจจะไม่ผิดก็ได้ - เขียนให้สอดคล้องกับข้อกำหนด - มีรายละเอียดทั้งต้นปริมาณและคุณภาพ	- พิจารณามาตรฐานการบริหารของโรงเรียน - ไม่ควรตั้งเกณฑ์สูงหรือต่ำเกินไป	- พยายามสังเคราะห์แบบฉบับทำให้มีน้อยที่สุด แต่ง่ายต่อการปฏิบัติ - บันทึกข้อมูลอยู่ได้จนวิธีการมาตรฐาน	- ด้านกระบวนการเน้นตามลำดับ - ด้านผลลัพธ์ที่จับ และการบูรณาการพิจารณาความเหมาะสม

คำอธิบายวิธีการใช้ตารางในการออกแบบระบบ

1. ตรวจสอบกระบวนการตาม Flow Chart (1) ว่ากิจกรรมใน Flow Chart นั้น สอดคล้องกับข้อกำหนดในมาตรฐานของระบบ (6)

2. ตรวจสอบตัวชี้วัด(2) ว่าเป็นตัวชี้วัดให้สัมพันธ์กับข้อกำหนด (พิจารณารายละเอียด วิธีการเขียนตัวชี้วัด) สะท้อนทั้งปริมาณและคุณภาพ และตรวจสอบด้วยว่าเป็นตัวชี้วัดประเภทใด

3. ตรวจสอบวิธีการมาตรฐาน(3) ว่าเขียนวิธีการมาตรฐานเป็นข้อย่อย ๆ ตามลำดับการปฏิบัติหรือไม่ และทุกข้อควรระบุรายละเอียดที่เข้าใจได้ว่าใครทำอะไร ทำอย่างไร ได้อะไร จากการปฏิบัติในขั้นตอนนั้น (ถ้ามีรายละเอียดมาให้อ้างถึงคู่มือวิธีการปฏิบัติที่ออกแบบไว้)

4. กำหนดและออกแบบบันทึกมาตรฐาน(4) จากข้อมูลที่ได้อ่านขั้นตอนที่ 3 โดยแบบบันทึกต้องง่ายต่อการบันทึก ไม่ซ้ำซ้อน และไม่ซับซ้อน แต่ให้รายละเอียดข้อมูลการปฏิบัติในข้อ 3 ได้สมบูรณ์ แล้วระบุชื่อแบบบันทึกไว้ในตาราง ส่วนรายละเอียดให้เขียนไว้ในคู่มือระบบ

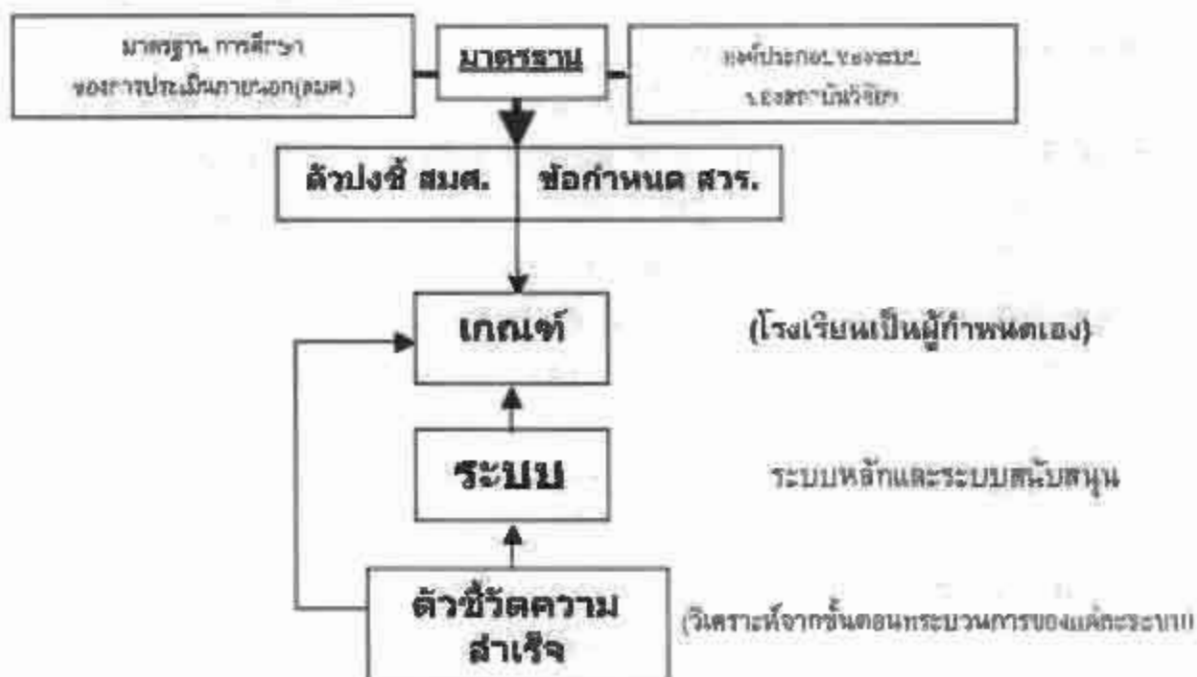
5. กำหนดเกณฑ์(5) จากข้อกำหนดตัวชี้วัดตามบริบทของโรงเรียน โดยผ่านขั้นตอนการมีส่วนร่วมของทีมงานต่าง ๆ

6. วิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานหรือข้อกำหนดอื่นๆ โดยพิจารณาความสอดคล้องของการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ว่าสัมพันธ์กับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด หรือข้อกำหนดใดบ้าง ให้เพิ่มตารางช่องด้านขวาต่อออกไปเมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานต่าง ๆ เช่น มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นต้น

หมายเหตุ การออกแบบระบบเน้นที่การออกแบบให้ วิสัยมาตรฐาน ตัวชี้วัด เกณฑ์ บันทึกมาตรฐาน และข้อกำหนด (ในตาราง 6 ข้าง) ตามตัวอย่างให้มีความสัมพันธ์กันในแนวนอนและในแนวตั้งตามลำดับกระบวนการใน Flow Chart

ค่าสำคัญในการออกแบบระบบ

ในการออกแบบระบบดังกล่าวข้างต้นนั้น มีค่าสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคความ จึงขอขยายความให้เข้าใจตรงกันดังต่อไปนี้

ระบบ หมายถึง ระบบหลักและระบบสนับสนุนต่างๆ ในโรงเรียนจะต้องวิเคราะห์และออกแบบ เพื่อให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ของ สมศ. หรือองค์ประกอบของสวร. ข้อกำหนด

มาตรฐาน ในที่นี้หมายถึง มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ข้อความที่อธิบายถึง คุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งในการประเมินภายนอกมุ่งเน้น 3 ส่วนคือ ด้านผู้เรียน (Output) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านปัจจัย (Input) อาจเรียกว่าเป็น มาตรฐานขั้นต่ำที่แต่ละโรงเรียนจะต้องมี แต่จุดสำคัญอยู่ที่ผลลัพธ์ คือ ผู้เรียน ส่วนที่เป็น ปัจจัยหรือตัวป้อนในด้านทรัพยากร กระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอน สามารถจัดให้หลากหลายได้ โดยจะต้องคำนึงถึงผู้รับการศึกษาเป็นสำคัญ

ข้อกำหนด หมายถึง คำอธิบายองค์ประกอบของมาตรฐานโดยมีรายละเอียดของสิ่งที่ถูกประเมิน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นการขยายความ เพื่อให้องค์ประกอบของระบบสามารถวัดได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โรงเรียนต่าง ๆ สามารถพัฒนา ข้อกำหนดเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ และควรพยายามเชื่อมโยงให้ข้อกำหนดในการประกันคุณภาพ ภายใน มีตัวร่วมหรือสัมพันธ์กับข้อกำหนดที่ใช้ได้กับการประกันคุณภาพภายนอก สำหรับเป็น มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกของ สมศ. ใช้คำว่า ตัวบ่งชี้

เกณฑ์ หมายถึง ระดับคุณภาพที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานตามข้อกำหนด ทั้งนี้โรงเรียนสามารถระบุได้เองทั้งที่เป็นเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

คู่มือระบบ หมายถึง เอกสารอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการของระบบนั้น ๆ ซึ่งขบยายความให้เห็นวิธีการทำงานโดยละเอียดในแต่ละขั้นตอน การกำหนดสภาพความสำเร็จในลักษณะของตัวชี้วัด และเกณฑ์ของแต่ละโรงเรียน การกำหนดแบบบันทึกที่เตรียมไว้ให้กับข้อมูลสำคัญ ๆ ของระบบที่เป็นร่องรอยการปฏิบัติงาน เพื่อสะท้อนสภาพจริงของกระบวนการหรือผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการระบบนี้ รวมทั้งความสอดคล้องสัมพันธ์ของการดำเนินการตามระบบนี้กับองค์ประกอบเชิงระบบของสถานบันวิจัยฯ มาตรฐานการประเมินภายนอกของ สมศ. และหรือมาตรฐานของ ทพฐ. เป็นต้น จุดประสงค์สำคัญของการจัดทำคู่มือระบบ คือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามระบบนั้น ๆ เกิดความเข้าใจตรงกันเพื่ดำเนินการตามระบบให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นคู่มือระบบของแต่ละโรงเรียนจึงแตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ คือ สิ่งที่คาดหวังว่าจะปรากฏ หรือบรรลุผล ในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ (Flow Chart) ในระบบหลักและระบบสนับสนุนที่ออกแบบไว้

คุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดี

1. การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในระบบ ทำให้ไม่ค่าใช้จ่ายต่ำ และใช้เวลาของบุคลากรน้อย
2. มีความหมายและมีศักยภาพในการปรับปรุงคุณภาพ ทั้งในระดับบุคคล (ครู) ระบบ และโรงเรียน
3. ใช้ค้นหาการทำงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน หรือระบุปัญหาที่เกิดขึ้น และมีสาเหตุที่ป้องกันได้
4. มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) จากการเก็บข้อมูลต่อครั้ง และต่างคน ควรคู่กับความถูกต้อง(Validity) คือ แสดงถึงสิ่งที่ต้องการประเมินได้

การทำให้ตัวชี้วัดมีความน่าเชื่อถือ

1. ข้อมูลมาจากบันทึกของระบบซึ่งผู้ปฏิบัติงานภายใต้วิธีการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. มีการค้นหาข้อมูลที่เกิดขึ้น
3. เวลาประเมินภายในพิจารณาข้อมูลที่เก็บรวบรวมตามที่ตกลงกันไว้

การทำให้ข้อมูลมีความถูกต้อง

1. ถูกต้องตามเนื้อหา โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. ถูกต้องตามการผูกโยง (Construct Validity)

ค่าของตัวชี้วัด

ค่าของตัวชี้วัดที่แสดงเป็นตัวเลข มี 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage) คือจำนวนของ สมาชิกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับเลขอีกกลุ่มหนึ่ง โดยปรับให้กลุ่มหลังมีค่าเท่ากับ 100 เช่น ประชากรในวัยเรียนของเขตพื้นที่การศึกษา มี 600 คน และจำนวนประชากรวัยเรียนทั้งจังหวัดมี 60,000 คน ดังนั้นร้อยละของประชากรในวัยเรียนในเขตพื้นที่ฯ ต่อประชากรวัยเรียนทั้งจังหวัด จึงเท่ากับ 600หารด้วย 60,000 แล้ว คูณด้วย 100 หรือเท่ากับ ร้อยละ 10 เป็นต้น

2. อัตราส่วน (Ratio) คือข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างจำนวนของสองกลุ่มขึ้นไป ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์เดียวกัน หรือเกี่ยวข้องกัน เช่น จำนวนนักเรียนในโรงเรียนมี 2,000 คน และจำนวนครูในโรงเรียนมี 100 คน ดังนั้นอัตราส่วนของนักเรียนต่อครู เท่ากับ 2,000 : 100 หรือเท่ากับ 20 : 1

3. สัดส่วน (Proportion) คือ ข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสองจำนวน โดยที่จำนวนของกลุ่มแรกนั้น เป็นส่วนหนึ่ง หรือรวมอยู่ในจำนวนของกลุ่มหลังไว้ด้วย เช่น นักเรียนในโรงเรียนจำนวน 1,200 คน ได้รับการดูแลช่วยเหลือโดยการเยี่ยมบ้าน และนักเรียนทั้งโรงเรียน มี 2,000 คน ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการเยี่ยมบ้านมีสัดส่วนเท่ากับ 1,200 หารด้วย 2,000 หรือเท่ากับ 3 ใน 5 ของนักเรียนทั้งโรงเรียน

4. อัตรา (Rate) หมายถึง อัตราส่วนระหว่าง จำนวนสองจำนวน ภายในระยะเวลาหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการนำเอาจำนวนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาหนึ่งเป็นตัวตั้ง หารด้วย ประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นแล้วปรับฐานให้เท่ากับ 100/1,000/10,000/ หรือ 100,000 เช่น อัตราการไม่ผ่านผลการประเมินวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนหนึ่งเท่ากับ 5 ต่อนักเรียนทั้งหมด 100 คน หมายถึง นักเรียนที่เข้าประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ทุก 100 คน จะมีนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจำนวน 5 คน บางอัตราอาจต้องปรับฐานให้เท่ากับ 10,000 หรือ 100,000 ในกรณีนี้ตัวตั้งมีจำนวนน้อยและตัวหารมีจำนวนมาก เช่น อัตราการป่วยของนักเรียนด้วยโรค ใช้เลือดออกต่อนักเรียนทั้งจังหวัด 100,000 คน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการคำนวณเป็นจำนวนเต็ม และสะดวกในการอธิบายเปรียบเทียบให้เข้าใจง่าย

5. จำนวน (Number) คือ ตัวเลขที่แสดงถึงจำนวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น จำนวนกิจกรรมในโครงการ จำนวนครูที่จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวนผลงานวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

6. ค่าเฉลี่ย (Average or Mean) คือตัวเลขจำนวนหนึ่งซึ่งเฉลี่ยจากกลุ่มตัวเลขจำนวนหนึ่งที่เป็นประเภทเดียวกัน เป็นค่าตัวเลขค่าหนึ่ง ซึ่งได้มาจากการรวมค่าของจำนวนตัวเลขของกลุ่มตัวอย่างหนึ่ง แล้วหารด้วยจำนวนตัวอย่างนั้นทั้งหมด เช่น ผลการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน จำนวน 300 คน ซึ่งมีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน ตั้งแต่ 0,1,2,3, และ 4 ผลรวมของระดับผลการเรียนวิชาภาษาไทย 300 จำนวน หารด้วยจำนวนนักเรียน คือ 300 ก็จะเป็นค่าเฉลี่ยผลการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มนี้ หรือ ในการประเมินความพึงพอใจ

ของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาคำเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน 580 คนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประเมินด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ได้จากผลรวมของระดับคะแนนแต่ละระดับซึ่งคูณด้วยความถี่ของจำนวนผู้ตอบ ทหารด้วยจำนวนผู้ปกครองทั้งหมดที่ตอบแบบประเมิน คือ 580 คน ก็จะเป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การจัดทำรายละเอียดของตัวชี้วัด

เมื่อโรงเรียนกำหนดตัวชี้วัดของระบบต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์และส่งผลถึงตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานแล้ว โรงเรียนจะต้องจัดทำรายละเอียดของตัวชี้วัด (Measurement Template) เพื่อแสดงรายละเอียดของตัวชี้วัด และเป็นการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจตัวชี้วัดให้ตรงกัน การจัดทำรายละเอียดของตัวชี้วัดของแต่ละโรงเรียน อาจจะมีรายละเอียดหรือองค์ประกอบแตกต่างกันไปสำหรับสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้กำหนดรายละเอียดไว้ ดังนี้

1. ชื่อของตัวชี้วัด
2. วัตถุประสงค์ เป็นการแสดงรายละเอียดว่าตัวชี้วัด ที่จัดทำนั้นเน้นวัดวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือประเมินอะไร
3. มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง ระบุมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดนั้น ๆ
4. หลักการและเหตุผล เป็นการแสดงเหตุผลหรือหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดนั้น ๆ
5. ประเภทของตัวชี้วัด ระบุว่าตัวชี้วัดนั้น ๆ เป็นตัวชี้วัดด้านปัจจัย ด้านกระบวนการหรือด้านผลผลิต
6. สูตรคำนวณ เป็นการแสดงรายละเอียดสูตรในการคำนวณตัวชี้วัด
7. มิติของคุณภาพ ระบุมิติคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดนั้น ๆ
8. ข้อเสนอแนะในการแสดงผล เป็นการแสดงรายละเอียดของวิธีการ หรือเทคนิคในการแสดงผลการใช้ตัวชี้วัดหรือประเมิน เช่น แสดงผลโดยการนำเสนอด้วยตาราง หรือแผนภูมิ เป็นต้น
9. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

คุณภาพของระบบ

พิจารณาได้จากประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ความสามารถ ระดับความรู้ ทักษะ เทคโนโลยีของครูและบุคลากร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ
2. ประสิทธิภาพ การบรรลุผลลัพธ์ของระบบ โดยให้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
3. ความต่อเนื่อง การได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และมีการประสานงานที่ดี
4. ความเหมาะสม ความถูกต้องตามความต้องการของผู้เรียน และตามหลักวิชาการ
5. ประสิทธิภาพ การที่ผู้เรียนได้รับผลโดยบุคลากรที่มีความสามารถ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
6. การเข้าถึงบริการ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงกิจกรรม หรือบริการที่จำเป็นตามข้อเท็จจริงและในเวลาที่เหมาะสม
7. ความรับผิดชอบ กิจกรรม/การบริการเป็นที่ยอมรับ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถตรวจสอบและอธิบายได้
8. ความมุ่งมั่น โรงเรียนแสดงให้เห็นว่าทีมงานทุกระดับมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ระเบียบปฏิบัติการ : ระบบการเรียนรู้

รหัสเอกสาร.....วันที่มีผล.....

1. ความมุ่งหมาย เพื่อให้โรงเรียนมีระบบคุณภาพและครูทุกคนมีกระบวนการ วิธีการ และ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งให้เป็นข้อมูลสารสนเทศจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและนักเรียนโดยภาพรวมได้

2. ขอบข่าย เป็นระบบที่ครูในแต่ละกลุ่มสาระได้วิเคราะห์อธิบายรายวิชาจากหลักสูตร สถานศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบและจัดการเรียนรู้ ตลอดจนประเมินผลขั้นสุดท้ายที่การ รายงานผลระบบการเรียนรู้ ทั้งส่วนที่ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน และด้านกระบวนการของระบบ

3. คำจำกัดความ

1. **การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา** หมายถึง การวิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรม และ วัตถุประสงค์ของรายวิชาเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้

2. **การวิเคราะห์ผู้เรียน** หมายถึง การวิเคราะห์ความพร้อมของผู้เรียนของรายวิชานั้นๆ ก่อนการเรียนรู้เพื่อซ่อมเสริมและออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกลุ่ม และการมีส่วนร่วมและการประเมินผล

3. **การจัดการเรียนรู้** หมายถึง การวางแผนในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหา สาระ จำนวน คาบผลการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด กิจกรรม กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อแหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการบูรณาการ

4. **การนิเทศและประเมินเรียนรู้** หมายถึง การประชุม การนิเทศ การสังเกตการสอน การพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวทางการพิจารณาในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

4. ความรับผิดชอบ ฝ่ายวิชาการและทีมพัฒนาคุณภาพระบบการเรียนรู้เป็นผู้ประสานการนำไปใช้

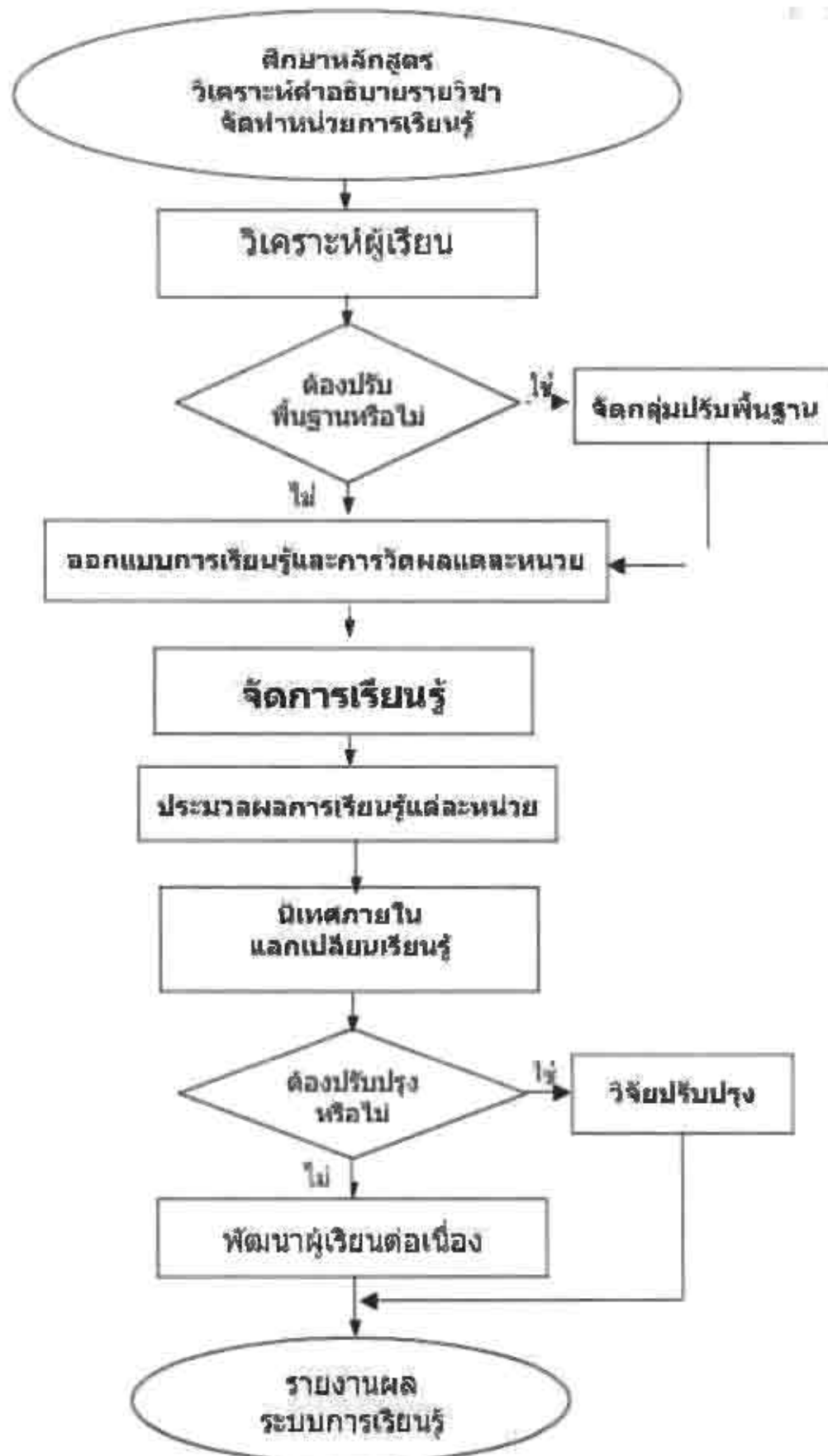
ติดตามผล ประเมินบททวน ปรับปรุงแก้ไข

5. รายละเอียดของการปฏิบัติ แสดงไว้แล้วตาม **Flowchart** และตารางกำหนดวิธีการมาตรฐาน ตัวชี้วัด/การบันทึก

6.บันทึกมาตรฐาน

1. บันทึกการวิเคราะห์ด้วยวิธีมาตรฐานและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้
2. บันทึกการวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้กับมาตรฐานด้านผู้เรียน
3. แบบบันทึกการวิเคราะห์ผู้เรียน
4. แบบบันทึกการปรับพื้นฐาน
5. บันทึกการทำเนียบกิจกรรมจัดการเรียนรู้และการวัดผลของหน่วย
6. บันทึกการทำแผนการเรียนรู้
7. การประมวลผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย
8. การนิเทศภายในและผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
9. ผลการทบทวนวิจัยชั้นเรียน
10. แบบประเมินความพึงพอใจสมรรถนะผู้เรียน
11. แบบบันทึกสารสนเทศระบบเรียนรู้

ตัวอย่าง การออกแบบ Flow Chart ระบบการเรียนรู้

ตัวอย่างการออกแบบระบบการเรียนรู้

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
1. การวิเคราะห์ คำอธิบาย รายวิชาและ จัดทำหน่วย การเรียนรู้	1. ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (KAP) สาระการ เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และแนวทางการ วัด ประเมินผล 2. นำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ และ รายละเอียดการจัดทำหน่วยตามแบบบันทึก ที่กำหนด 3. นำหน่วยการเรียนรู้ไปหาวิชาที่รับไม่ชอบ เข้าประชุมสายชั้นเพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ รูปแบบบูรณาการแบบต่าง ๆ ตามนโยบายของ โรงเรียน 4. สังเคราะห์ผลการเรียนรู้จากทุกหน่วยเป็นผล การเรียนรู้ใน ป.พ. 5 กำหนดจุดประสงค์ ประสงค์การเรียนรู้ที่อ่านเขียนที่เหมาะสม กับรายวิชาที่สอน พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ การประเมินผล	- ร้อยละของรายวิชา/ หน่วยการเรียนรู้ที่ได้ วิเคราะห์ตามวิธีการที่ กำหนด - จำนวนหน่วยบูรณาการ ในแต่ละรายวิชาต่อปีการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบท ของท้องถิ่นและชุมชน - ร้อยละของผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังจากทุกหน่วยการ เรียนรู้ที่สัมพันธ์กับผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังและ คุณลักษณะของผู้เรียน ที่กำหนดใน ป.พ. 5	80	บันทึกการวิเคราะห์ คำอธิบายรายวิชาและ การจัดทำหน่วย การเรียนรู้ (ร.ร.1) หน่วย การเรียนรู้	8.1 8.1
			90	บันทึกการวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (จาก ป.พ. 5) กับ มาตรฐานค่าผู้เรียน (2.1-12.12) (ร.ร.2)	

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ บัณฑิตมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ชี้แจงกำหนด
2.การวิเคราะห์ผู้เรียน	- ศึกษาข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากแหล่งข้อมูลหลากหลาย เช่น จาก 6.พ.5 , 6.พ.8 , 6.3 , 6.02 , บัณฑิตสุขภาพ - สังเกต สัมภาษณ์ สอบถามผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่เน้นและสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ - ทดสอบทักษะ ความรู้ พื้นฐาน ตามความเหมาะสมกับรายวิชา - นำข้อมูลจากข้อ 1-3 ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด - ประชุมกลุ่มสาระหัดยสายชั้นเพื่อจัดทำข้อมูลผู้เรียนที่ต้องรับพื้นฐานตามสภาพปัญหาและสาเหตุ	- ร้อยละของผู้เรียนตามวิเคราะห์ผู้เรียนตามวิธีการและแบบบันทึก - จำนวนนักเรียนที่ต้องปรับพื้นฐานได้รับการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุชัดเจน	95 ทุกคน -แบบบันทึกการวิเคราะห์ผู้เรียน (จ.ร.3) -แบบบันทึกข้อมูลนักเรียนที่ปรับพื้นฐาน (จ.ร.4)	8.2

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
3 การปรับปรุงพื้นฐาน ผู้เรียน	1. ทบทวนปัญหาและสาเหตุของนักเรียนที่จำเป็นต้องปรับปรุงพื้นฐานก่อนเรียน				8.3
	2. ประชุมกลุ่มสาระ/สายชั้นเพื่อเลือกกำหนดรูปแบบและผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงพื้นฐาน				8.4
	3. กำหนดกิจกรรมการปรับปรุงพื้นฐานตามรูปแบบที่ กำหนดใช้วิธีการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนและ ผู้ปกครองตามความเหมาะสมเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุ		8.10	แบบบันทึกการ ปรับปรุงพื้นฐาน ผู้เรียน (ร.ร.5)	8.5
	4. ประเมินผลการปรับปรุงพื้นฐาน		8.0	- ร้อยละของนักเรียนที่ ปรับปรุงพื้นฐานบรรลุตาม เกณฑ์ที่กำหนด	
	5. นำผลการปรับปรุงพื้นฐานมากำหนดข้อเสนอแนะใน การออกแบบการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมเรียนรู้ ในกลุ่มเรียนปกติ				

กระบวนกร	วิธีการมาตรฐาน	คำชี้ชัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
4. การออกแบบ การเรียนรู้และ การวัดผลในแต่ ละหน่วย	- นำข้อมูลจากการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผู้เรียน การปรับพื้นฐานผู้เรียนมาศึกษา ทบทวน - กำหนดแผนการเรียนรู้ย่อย ๆ ของแต่ละหน่วยและ ระบุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (KAP) และสาระการเรียนรู้ในแผนนั้น ๆ - กำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กับ KAP ของแผนและกำหนดแนวทางการวัดผลที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ - ออกแบบกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ ที่เน้นการเรียนรู้ แบบผู้รู้ (Active Learning) สอดคล้องกับศักยภาพ พื้นฐานและการวิเคราะห์ผู้เรียน และมีประสิทธิภาพ ให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังบรรลุ KAP ได้จริง (Maximum performance) - แต่จะกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบกลุ่มเรียนรู้และ เวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดจุดสังเกตและชี้แจงประสงค์ และทักษะต่าง ๆ สูงสุด (Maximum participation)				B.3

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
	6. สอดแบบการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง จากกิจกรรมชิ้นงานที่นักเรียนปฏิบัติและสอดคล้องกับ แนวทางการวัดที่ออกแบบไว้จากข้อ 3 7. ผู้ช่วยผู้สอนจะวัดวิธีการในข้อ 2-6 มาจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้และการวัดผลในแต่ละหน่วยตามแบบฉบับที่ที่กำหนด 8. นำข้อมูลจากข้อ 7 มาพิจารณาระยะแต่ละในแต่ละแผนการเรียนรู้ให้รู้จุดเชื่อมโยงกันทั้งที่ที่กำหนด 9. ประเมินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบ ประเมินที่กำหนดตัวคะแนน	-ร้อยละของครูที่ ออกแบบการเรียนรู้ ตามวิธีการที่กำหนด -ร้อยละของแผน การเรียนรู้ที่ออก แบบและประเมินมี คุณภาพระดับดี	90 80	-บันทึกการพิจารณาทาง การจัดการเรียนรู้และ การวัดผลของหน่วย (ร.ร.6) -แบบบันทึกการจัดทำ แผนการเรียนรู้ (ร.ร.7) -แบบประเมินคุณภาพ การออกแบบแผน การเรียนรู้ (ร.ร.8)	8.3

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัววัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
5. การจัดการ เรียนรู้	เมื่อ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในแต่ละห้องเรียน ให้บันทึกการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้บ่งดังนี้ ๑) การปรับเปลี่ยนรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติผู้เรียนในแต่ละห้อง (ถ้าจำเป็น) 2) บรรยายสาระหว่างเรียนรู้ เช่น ความเหมาะสมของ กิจกรรม สื่อ พฤติกรรมนักเรียนในการเรียนรู้ ความเหมาะสมตามเนื้อหา เป็นต้น 3) ประเมินผลการเรียนรู้โดยแยกแยะให้แจ้งการบรรลุ KAP คุณลักษณะพึงประสงค์กับระดับจิตวิทยา อ่านเขียน ในแผนนั้น 4) ปรึกษาข้อเสนอแนะในทางพัฒนาแผนการเรียนรู้ ให้ดีขึ้น 5) พิจารณารายงานที่ค้นพบและควรพัฒนาตนเอง ต่อไป	- ร้อยละของแผน การจัดการเรียนรู้ที่ บันทึกการจัดการ เรียนรู้ตามวิธีการที่ กำหนด - ร้อยละของ นักเรียนที่บรรลุผล การเรียนรู้ตาม เกณฑ์การประเมิน ผลสัมฤทธิ์และการ เรียนรู้	80	บันทึกการจัดการ เรียนรู้ (ร.ร.9)	84
			90		12.1-12.12

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
8. การวิจัยปรับปรุง	1 ทบทวนการประมวลผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยและการนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มที่ตัดสินผลไม่ผ่าน นำมาปรับแก้ 3 ศึกษาวิเคราะห์ วิธีการวิจัยชั้นเรียน จากคู่มือที่กำหนด 4 ออกแบบการวิจัย ตามแบบแผนที่กำหนด อาจจะทำเป็นรายบุคคล กลุ่ม รายวิชา หรือ ทีมสายชั้น ตามสภาพปัญหาที่สามารถรวบรวมการได้ 5 ดำเนินการวิจัย ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการวิจัย 6 นำผลงานวิจัยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระฯ ชั้น หรือในโรงเรียนตามความเหมาะสม	- จัดส่วนชิ้นงานวิจัยที่สอดคล้องกับปัจจัยและปัญหาการเขียนของผู้เรียน - จัดส่วนของนักเรียนที่สามารถแก้ไขปัญหาการวิจัยชั้นเรียนได้	9/10	บันทึกการจัดทำ เค้าโครงการวิจัย ชั้นเรียน (ร.ร.12)	8.6 8.4 12.1-12.12

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
9. การพัฒนา ต่อเนื่อง	1. พบทวนการประมวลผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย และการ การนี้ทดสอบการฝึกฝนเรียนรู้ 2. พบรวบรวมรายชื่อย ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลุ่มสูง 3. ประชุมกลุ่มสาระ/สายชั้น ร่วมกับนักเรียนกลุ่ม เป้าหมายเพื่อเลือกและกำหนดกิจกรรมเพิ่มเติม ตามความสนใจ 4. กลุ่มสาระฯ/สายชั้น จัดอาจารย์ที่ปรึกษาฯ-กิจกรรม ประสานกับคู่ปกครอง แห่ส่งประกาศนียบัตรและทีมฯ ในระดับต้นเรียน และระบบกิจกรรมนักเรียน 5. ทำอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ติดตามให้คำปรึกษาขยายงานผล การดำเนินการ 6. นำผลงานนักเรียนมาแลกเปลี่ยนภายใน ภายนอก และประกาศเกียรติคุณตามความเหมาะสม	- สัดส่วนของ นักเรียนที่มีผล- สัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่ดีที่ได้รับการ ส่งเสริมการพัฒนา - สัดส่วนความพึง พอใจในระดับดี นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ประกอบกรต่อ ผลงานนักเรียน	9/10	เป็นที่กราบงานการ พัฒนาสำหรับนักเรียน ที่ ผลสัมฤทธิ์ สูง (ร.ร.14) แบบประเมินความ พึงพอใจของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องกับ ผลงานนักเรียน (ร.ร.15)	8.6
			9/10		บูรณาการกับองค์ ประกอบที่ 9.10.6

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
10. การรายงาน ผลระบบการเรียนรู้	1 ประชุมรวมกันกำหนด บันทึกสำคัญและตัวชี้วัดที่สำคัญ ในการจัดทำสารสนเทศระบบการเรียนรู้ 2 คอลัมน์ของการจัดทำสารสนเทศระบบการเรียนรู้ (เพื่อการรายงานของครูแต่ละคนในแต่ละภาคเรียน) โดยสารสนเทศควรมีรายละเอียดให้เห็นในประเด็นต่อไปนี้ - ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นตามกระบวนการของระบบตามลำพัง - ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ผสมผสานและผลกระทบ - จุดเด่น จุดพัฒนาที่ค้นพบจากผลงานของครู/อาจารย์ - ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจาก ป.พ.5 ที่สอดคล้องกับข้อกำหนด 12.1-12.12 3. จัดทำสารสนเทศเป็นรากบุคคลตามแบบบันทึกที่กำหนด 4. รวมเสนอรายงานกลุ่มสาระเพื่อจัดทำสารสนเทศรวมในชั้นต่อไป	- ร้อยละของครูที่จัดทำรายงานสารสนเทศระบบการเรียนรู้ตามวิธีการและเกณฑ์ที่กำหนด - ร้อยละของนักเรียนที่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามข้อกำหนด	90	น. 1 บทที่ 1 ระบบสารสนเทศ วิชา 16 (ร. 16)	7.1-7.5
					12.1-12.12

ตัวอย่าง
แบบบันทึกการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้

(3.1.1)

วิชา..... ช่วงชั้นที่..... ระดับชั้น.....

ที่	ชื่อหน่วย	ผลลัพธ์การเรียนรู้ (KAP)	สาระการเรียนรู้	เวลา	แหล่งการเรียนรู้	กระบวนการ

**ตัวอย่างการวิเคราะห์
ผลลัพธ์การเรียนรู้ใน ป.พ.5 กับมาตรฐาน/ข้อกำหนดด้านผู้เรียน**

รายวิชา.....ระดับชั้น.....

ข้อมูลจาก ป.พ.5 ของรายวิชา	ผลลัพธ์ด้านใด			สอดคล้องกับข้อกำหนดด้าน ผู้เรียนชั้น 12.1-2.12
	K	A	P	
ผลลัพธ์จากรายวิชานวอ				
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
คุณสมบัติที่พึงประสงค์				
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
ทักษะการคิดวิเคราะห์ อ่าน เขียน				
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

ระเบียบปฏิบัติการ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รหัสเอกสาร.....วันที่มีผล.....

1. ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบทุกภาพในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมีฝ่ายปกครอง งานแนะแนว งานอนามัย งานโภชนาการ และ ทีมคณะครูที่ปรึกษาที่มีความรู้ มีทักษะ เจตคติในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนให้มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมทั้งเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบ ติดตาม และประเมินได้

2. ขอบข่าย

เป็นระบบที่เน้นกระบวนการ วิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมทั้งด้วยเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีคณะครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนว งานอนามัย และ งานโภชนาการ เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและองค์กรภายนอก

3. คำจำกัดความ

1. การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา โดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียนโดยเน้นให้ นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง ปอดภัยจากสารเสพติดและมีความสุขในการดำรงชีวิต

2. เกณฑ์การคัดกรอง เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดร่วมกัน เพื่อการตัดสินใจในการส่งเสริมหรือให้การช่วยเหลือ

3. กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา นักเรียนที่มีปัญหาด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

4. การส่งต่อ การส่งนักเรียนที่มีปัญหาที่ครูช่วยเหลือแล้วนักเรียนไม่ดีขึ้นและยากต่อการช่วยเหลือ จึงดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

5. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน โดยพิจารณาจากปัญหาของผู้เรียน เช่น อาจารย์แนะแนว อาจารย์พยาบาล งานโภชนาการ อาจารย์ประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

6. การส่งต่อภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกรณีที่นักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ

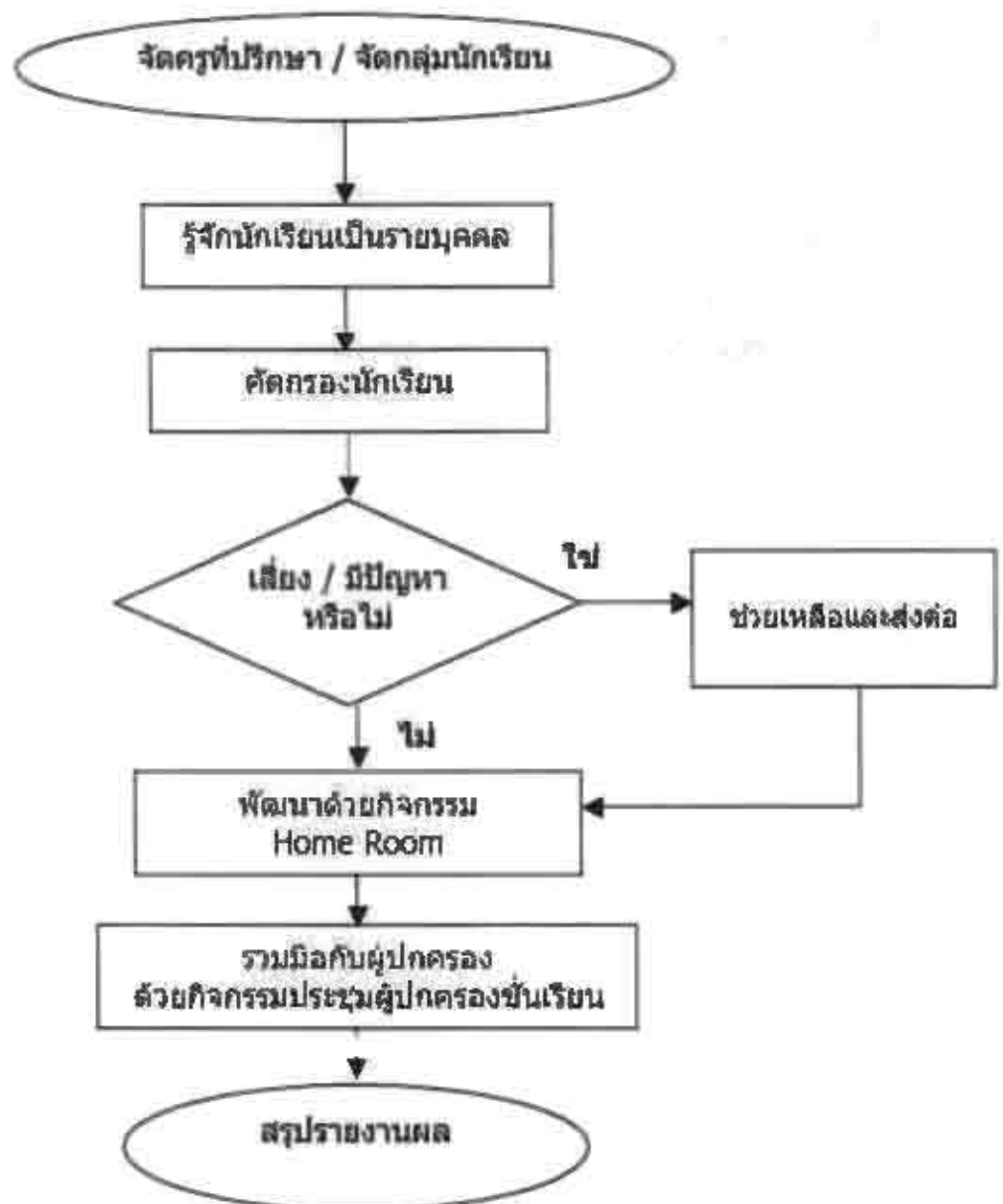
4. **ความรับผิดชอบ** ฝ่ายปกครองฝ่ายกิจการนักเรียน ที่พัฒนาคูณภาพระบบดูแลช่วยเหลือ-นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการนำระบบนี้ไปใช้ติดตามผล ประเมินผลการทำงานและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

5. **รายละเอียดของการปฏิบัติ** แสดงไว้ตาม **Flowchart** และตารางกำหนด

6. **บันทึกมาตรฐาน**

1. ระเบียบสละตม (ป.พ.8)
2. บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)
4. แบบสรุปผลการคัดกรอง
5. แบบบันทึกกิจกรรมโฮมรูม
6. สรุปประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการรับการช่วยเหลือ
7. สรุปประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองขึ้นเรียน

ตัวอย่าง Flow Chart ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์ประเมิน	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
วัดครูที่ปรึกษา / วัดกลุ่มนักเรียน	1. ประชุมชี้แจงครูทั้งโรงเรียนให้ทราบ - นโยบายการจัดการศึกษากลุ่มครูที่ปรึกษาและกลุ่มนักเรียน - วิธีดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน - แบ่งกลุ่มนักเรียนและครูที่ปรึกษา	1. มีครูที่ปรึกษา : นักเรียนในอัตราส่วน 1 : 25 คน	1. คำสั่งแต่งตั้งครูที่ปรึกษาและกลุ่มนักเรียน	9.1
	1. ครูที่ปรึกษาแต่ละกลุ่มดำเนินการจัด นักเรียนเป็นรายบุคคล โดย - ให้นักเรียนออกข้อคำถามแบบประเมินผลรายบุคคล - ครูผู้จัดทำสมุดบันทึกเรียนจากกรณีเยี่ยมสถานประจักษ์แจ้งครูที่ปรึกษาร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียน - ครูที่ปรึกษา แลกเปลี่ยนกับนักเรียน กับที่ทำการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2. ศึกษาข้อมูลผลการเยี่ยม ปี.ศ. 5.6 และปัญหาสุขภาพ 3. นำข้อมูลจากข้อ 1-2 มาจัดทำประเมินผลตาม (ป.ศ. 8) และบันทึกข้อมูลในระเบียนแสดงผลงาน	1. ร้อยละ 100 ของระดับต้นศกสมมี 2. ผู้สอนมีความพึงพอใจ 3. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง 4. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง 5. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง	1. ระเบียนสะสม (ป.ศ. 8) 2. แผนและกำหนดการเยี่ยมบ้าน 3. บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนที่เรียนเป็นรายบุคคล	9.1

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์ประเมิน	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ช่วงกำหนด
	1. ครูที่ปรึกษาจัด ให้นักเรียนกลุ่ม และ ผู้ปกครองประเมินนักเรียนตามแบบ ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	1. นักเรียนร้อยละ 90 ได้รับการ คัดกรองตรงตามสภาพความเป็นจริง	1. แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก (SDQ)	9.1
	2. ครูนำผลการประเมินนักเรียนประเมิน พฤติกรรมเด็ก (SDQ) เชื่อมโยงจากระเบียบ สุขภาพ / แบบบันทึกการดูแลสุขภาพที่บ้าน / แบบบันทึกการสังเกตการณ์ผู้ปกครอง มา ดำเนินการคัดกรองนักเรียนและสรุปผล การคัดกรองนักเรียน		2. แบบสรุปผลการคัดกรองฯ นักเรียน	9.1
	1. จัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา		1. รายชื่อนักเรียนกลุ่มปกติ	9.2
	2. เมื่อเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหามุ่งเน้น ปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อ ดำเนินกิจกรรม - จัดกิจกรรมในท้องถิ่นเรียน - จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร - จัดกิจกรรมชมรมเสริม - จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน - การสื่อสารกับผู้ปกครอง		2. รายชื่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา	

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์โรงเรียน	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
3. หากมีปัญหาลงทะเบียนให้ครูที่ปรึกษาแจ้งคณบดี นักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือเกื้อกูล เช่น เช่น - จัดเก็บ (ด้านสุขภาพจิต) - คัดเลือกแบบมา กิจกรรมพัฒนาชีวิต หรือพัฒนาตนเอง 4. ประเมินผลกิจกรรมนักเรียนที่สำเร็จ หลังการจัดกิจกรรมป้องกันและจัดการ ช่วยเหลือ ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และระยะทางแล้วดำเนินการดังนี้ ในกรณีที่ 1. ถ้าปรับตัวดีขึ้น ให้เข้าร่วม กิจกรรมป้องกันและส่งเสริมร่วมกับ นักเรียนปกติ	3. หากมีปัญหาลงทะเบียนให้ครูที่ปรึกษาแจ้งคณบดี นักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือเกื้อกูล เช่น เช่น - จัดเก็บ (ด้านสุขภาพจิต) - คัดเลือกแบบมา กิจกรรมพัฒนาชีวิต หรือพัฒนาตนเอง 4. ประเมินผลกิจกรรมนักเรียนที่สำเร็จ หลังการจัดกิจกรรมป้องกันและจัดการ ช่วยเหลือ ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และระยะทางแล้วดำเนินการดังนี้ ในกรณีที่ 1. ถ้าปรับตัวดีขึ้น ให้เข้าร่วม กิจกรรมป้องกันและส่งเสริมร่วมกับ นักเรียนปกติ	5. นักเรียนร้อยละ 80 ปกป้อง ถึงสภานักเรียนให้โดยตลอด 6. นักเรียนร้อยละ 80 ขงหมดกลุ่ม ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอน 7. ร้อยละ 80 ของ ผู้ปกครอง นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอน ในระดับ 8. ร้อยละ 70 ของนักเรียนที่ได้ รับการช่วยเหลือมีพฤติกรรมดีขึ้น	6. แบบบันทึกการจัดกิจกรรมทุก กิจกรรม (ที่ส่งให้ทุกตัวชี้วัด และเกณฑ์ที่กำหนดไว้) 7. แผนสรุปประเมินความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง 8. แผนสรุปประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	

กระบวนการ	วิสัยการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์ประเมิน	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
	ในการปีที่ ๖ ถ้าปรับตัวได้ให้ส่งผลกระทบ ใน หรือภายนอกดังนี้ - ส่งผลกระทบต่อ เช่น - ส่งผลกระทบต่อ แนว - ส่งผลกระทบต่อ โครง - ส่งผลกระทบต่อ กรวม - ส่งผลกระทบต่อ เช่น - สาธารณสุข / โรงพยาบาล - พัฒนาศักยภาพความมั่นคงของมนุษย์ - จังหวัด(พมอ) - ดำเนิน	9.ร้อยละ ๙๐ ของนักเรียนที่ได้รับ ทราบถึงค่านิยมพึงพอใจในการตั้ง ต่อไปในระดับมาก	9.ระบบบันทึกการส่งต่อ 10 ผลสรุปการประเมินความพึง พอใจของนักเรียน	9.2

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์ประเมิน	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
พัฒนาด้วยกิจกรรม โสมรูป	1. ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องและ กิจกรรม โสมรูปตามสภาพปัญหาความ ต้องการของผู้เรียน / ผู้ปกครอง	ร้อยละของนักเรียนที่พึงพอใจ กิจกรรม โสมรูป	แบบบันทึกการจัดกิจกรรม โสมรูป และผลการจัดกิจกรรม	9.3
	2. ร่วมกันออกแบบกิจกรรมโสมรูปที่เน้น การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการตรวจ บันทึก 3. จัดกิจกรรมโสมรูปตามกำหนดการและ รายงานผลการพัฒนาของนักเรียนเป็นราย บุคคล / กลุ่ม 4. ร่วมกันประเมินพบทานและแก้ไข กิจกรรมโสมรูปที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนอย่าง ถูกต้อง 5. ประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรภาย นอก ที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และ กิจกรรมโสมรูป ให้ดีขึ้นและต่อเนื่อง ระหว่างชั้นปี และช่วงชั้น			

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์โรงเรียน	บันทึกมาตรฐาน	แหล่งประกอบ/ ข้อกำหนด
ร่วมมือกับผู้ปกครอง ศึกษาดูงานประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน (classroom meeting)	1. จัดให้มี คณะกรรมการผู้ปกครอง เครือข่าย ระดับชั้นเรียน ปรึกษาหารือ ทรัพยากรแบบ แลกเปลี่ยนการพัฒนา ร่วมกัน และจัดทำโครงการร่วมกัน 2. เตรียมประชุมผู้ปกครองโดยเน้นให้เป็น กิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และ ประชุมเตรียมความพร้อมร่วมกับครู ที่ปรึกษาในการจัดการเรียน 3. จัดประชุมผู้ปกครองจริงสร้างสรรค์เพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อนำ มาเป็นแนวทางแต่ละชั้นให้ร่วมกัน 4. จัดกิจกรรมระหว่างครูที่ปรึกษา / โรงเรียน / ผู้ปกครอง ตามโครงการ ที่กำหนด 5. รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน ระหว่างครูที่ปรึกษา กับผู้ปกครอง	ร้อยละ 80 ของผู้ปกครองที่พึงพอใจ การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	บันทึกการจัดประชุมผู้ปกครอง และผลการดำเนินงาน โครงการ	9.4

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัดความสำเร็จ / เกณฑ์โรงเรียน	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
	1. ครูที่ปรึกษาพบปะพูดคุยกับต้นสังกัดในการสรุปผล รายงานผลการดำเนินการดูแลช่วย- เหลียนนักเรียน 2. ประชุมครูที่ปรึกษาแต่ละระดับชั้นเพื่อ สรุปผลการดำเนินงานของระดับชั้น	1. ร้อยละ 80 ของครูที่ปรึกษาที่มีสรุป รายงานผลการดำเนินการในระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สมบูรณ์ 2. มีรายงานสรุปผลการดำเนินการ ของแต่ละระดับชั้นในแต่ละภาคเรียน	1. บันทึกสรุปผลการดำเนินการใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ หน้าที่ปรึกษา 2. บันทึกสรุปผลการดำเนินการ ของแต่ละระดับชั้น	12.6-12.9

ระเบียบปฏิบัติการ : ระบบกิจกรรมนักเรียน

รหัสเอกสาร.....วันที่มีผล.....

1. ความมุ่งหมาย เพื่อให้โรงเรียนมีระบบที่จะส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนที่มีความถนัดและความสนใจพิเศษได้รับการส่งเสริมศักยภาพและความเป็นเลิศจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและองค์กรชุมชน

2. ขอบข่าย เป็นระบบที่เน้นให้ผู้เรียนรวมกลุ่มจัดชมรมตามความสนใจ อาจจัดตามเวลาที่กำหนดในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้ตามวัตถุประสงค์

3. คำจำกัดความ

กิจกรรมกลุ่มสนใจ เป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดขึ้นตามข้อกำหนดของหลักสูตรสถานศึกษา เน้นการเติมเต็มศักยภาพ ความถนัด ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มหรือบุคคล

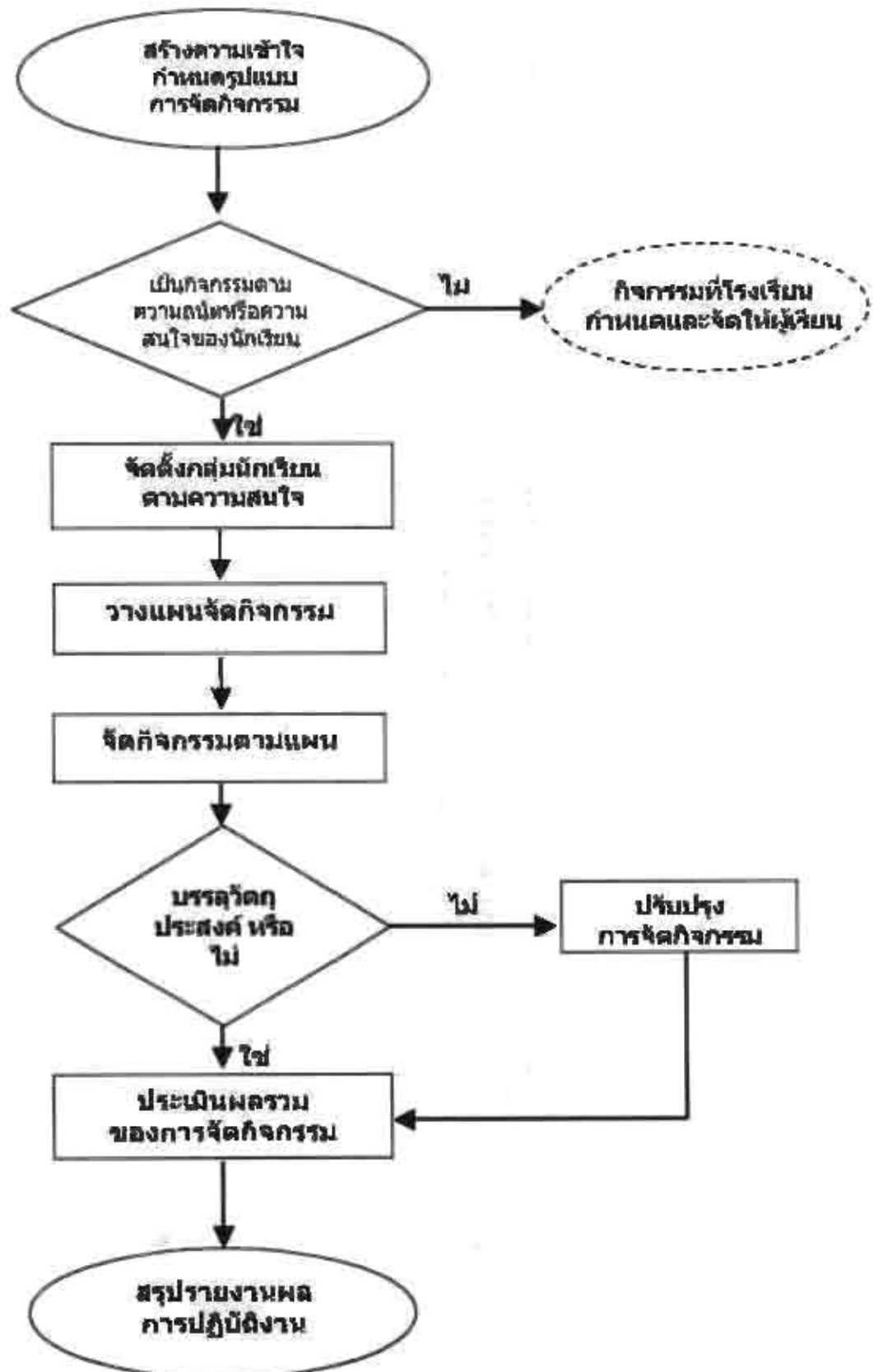
4. ผู้รับผิดชอบ หัวหน้างานกิจกรรมและทีมพัฒนาคุณภาพระบบกิจกรรมนักเรียนเป็นผู้ติดตามประเมินทบทวนและปรับปรุงแก้ไข

5. รายละเอียดตามระเบียบปฏิบัติ แสดงไว้ตาม Flowchart และตารางกำหนดวิธีการปฏิบัติและขั้นตอน

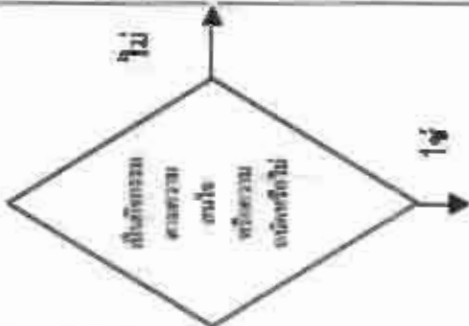
6. บันทึกมาตรฐาน

1. บันทึกการสำรวจความถนัด ความสนใจ
2. บันทึกการจัดกลุ่มสนใจ
3. บันทึกการจัดกิจกรรม/โครงการของกลุ่ม
4. บันทึกการทำงานตามโครงการและประเมินผลการดำเนินการแต่ละโครงการ/กิจกรรม
5. บันทึกการปรับปรุงกิจกรรมที่ต้องพัฒนา
6. บันทึกประเมินผลรวมการจัดกิจกรรมของกลุ่ม

ตัวอย่าง
Flow Chart ระบบกิจกรรมนักเรียน

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ชื่อผ่านผล
สร้างแรงจูงใจ การเรียนรู้แบบ การจัดการรวม	1. คณะกรรมการระบบกิจกรรม นักเรียนจัดประชุมนักเรียน ครู ผู้ปกครอง	1. ร้อยละของนักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความเข้าใจ กิจกรรมนักเรียนในแต่ละ ประเภท(ประเภทส่งเสริม เรียนรู้ประเภทสาระการเรียนรู้ และความสนใจ, ประเภท ปลูกฝังและบำเพ็ญ ประโยชน์, ประเภทการฝึก ให้บริการ)	1. นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความเข้าใจร้อยละ 80	บันทึกประเภท กิจกรรมของ โรงเรียน	8.3
	2. สรุปผลการประชุมเพื่อกำหนด ประเภทและชนิดของกิจกรรมที่ ส่งเสริมการพัฒนานักเรียน				

กระบวนการ	วิธีการมาตรฐาน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	บันทึกมาตรฐาน	องค์ประกอบ/ ข้อกำหนด
	1. ในกรณีที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายหรือความถนัดให้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการมาตรฐานต่อไป 2. โดยให้ผู้เรียนได้ดำเนินการเองตามความเหมาะสม 2. ในกรณีที่เป็นการดำเนินงานที่โรงเรียนกำหนดและจัดให้ผู้เรียน (ชุมชน) ดำเนินการตามผังกระบวนการที่จัดทำขึ้นใหม่ (ตามตัวอย่างที่ข้างหลัง)	จำนวนกิจกรรมที่แบ่งทางชัดเจนว่าเป็นกิจกรรมตามกลุ่มสนใจหรือ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดตามนโยบายของสถานศึกษา	ทุกกิจกรรม	บันทึกการตรวจสอบรายละเอียดกิจกรรม	10.1
จัดตั้งคณะกรรมการประเมิน 	1. นำเรียนจัดกลุ่มสนใจตามความถนัด ความสนใจ (ชมรม) 2. นักเรียนจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มสนใจ (ชมรม) หากเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากปีก่อนก็ให้จัดตั้งกรรมการเพิ่มเติม	จำนวนกลุ่มกิจกรรม (ชมรม) ที่นักเรียนสนใจ	1. วัน ที่ ๑ ผล การประชุม		10.1 10.2 10.3